

Δυο λόγια

Με την κυκλοφορία του παρόντος τεύχους (23ου), το περιοδικό μας κλείνει τέσσερα χρόνια από την έκδοσή του στην Κόνιτσα. Τέσσερα χρόνια αγωνιστικής προσπάθειας της Σ.Ε. να κρατήσει ζωντανό το μοναδικό έντυπο προβολής της επαρχίας μας.

Σήμερα νιώθουμε την ανάγκη και την υποχρέωση να πούμε λίγα λόγια στους καλούς μας αναγνώστες, φίλους και συνεργάτες, που με τη συμπάθειά τους, την οικονομική συνδρομή και τις συνεργασίες τους, κατορθώσαμε όλοι μαζί να φέρουμε σε πέρας ένα βαρύ έργο.

Είναι δύσκολη η έκδοση ενός περιοδικού στην Επαρχία - για οικονομικούς, τεχνικούς και άλλους λόγους - αλλά η πίστη μας ότι δικαιούται και η Επαρχία μας να έχει τη δική της φωνή που να ακούεται, όσο γίνεται πιο μακριά, μας έδωσε τη δύναμη ν' αντιμετωπίσουμε όλες τις αντεξοότητες.

Ωστόσο δεν παραγνωρίζουμε τις ελλείψεις και παραλείψεις που είχε ως

τα σήμερα το περιοδικό· ελπίζουμε να ελαχιστοποιηθούν στο μέλλον.

Επιδίωξή μας είναι να γίνει, με τον καινούργιο χρόνο, το περιοδικό μας καλύτερο, αλλά για το σκοπό αυτόν χρειάζεται και τη δική σας πιο ένθερμη συνεργασία και τακτική οικονομική συνδρομή.

Μερικοί από τους συμπατριώτες μας κατέχουν παλιές φωτογραφίες από κοινωνικές εκδηλώσεις του παρελθόντος, παλιά κτίρια, γεφύρια κ.α.

Άλλοι έχουν στις βιβλιοθήκες ή στα σεντούκια τούς διάφορα χειρόγραφα. Τους κάνουμε έκκληση να μας τα στείλουν (με επιστροφή) γιατί είναι κρίμα να μένουν αναξιοποίητα, βορά στον παμφάγο χρόνο.

Θα είναι μια πατριωτική προσφορά στη διάσωση της πατρογονικής, πολιτιστικής μας κληρονομιάς. Έτσι όλοι μαζί θα βοηθήσουμε την «ΚΟΝΙΤΣΑ» και τον τόπο.

Η Σ.Ε. του περιοδικού εύχεται σε όλους τους συμπατριώτες, συνδρομητές και αναγνώστες χαρούμενο και ειρηνικό τον καινούργιο χρόνο.

ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑΚΗ ΜΟΝΑΔΑ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΛΑΙΚΗΣ ΒΑΣΗΣ

Ύστερα από πολλές δυσκολίες και προσπάθειες, αρχίζουν την Τρίτη, 3 - 1 - 1989, οι εργασίες εκσκαφής για την ανέγερση της ξενοδοχειακής μονάδας που από καιρό έχει προγραμματίσει και προαναγγείλει η «ΚΟΝΙΤΣΑ ΛΑΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ Α.Ε.»

Πρόκειται για ένα σπουδαίο έργο υποδοχής, το οποίο δε θα εξυπηρετήσει απλώς τις σημερινές ανάγκες, αλλά θα βοηθήσει στην ανάπτυξη της τουριστικής κυρίως κίνησης προς την Κόνιτσα, αφού οι επισκέπτες θα βρίσκουν σύγχρονο και από πολλές απόψεις ικανοποιητικό κατάλυμα.

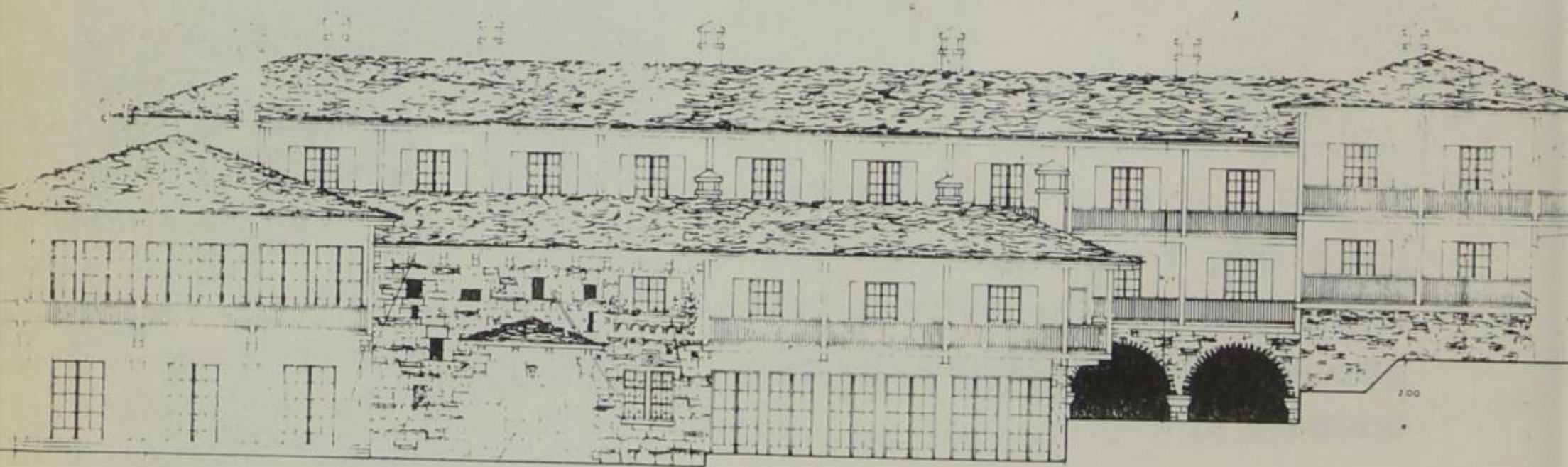
Τόσος ο χρόνος που πέρασε άπραγος από την ίδρυση της Εταιρείας μας έχει βάλει σε ανησυχίες. Τις ανησυχίες αυτές ήρθε να μειώσει ή καλύτερα

να εξαφανίσει το μεγάλο σκαπτικό μηχανήμα που από τις παραμονές των Χριστουγέννων εγκαταστάθηκε στο χώρο ανέγερσης (παλιό γήπεδο του Γυμνασίου).

Τώρα δε μένει παρά να ευχηθούν με καλά τελειώματα και κουράγιο για νέες δραστηριότητες. Για να πραγματοποιηθούν, όμως, τα παραπάνω χρειάζεται η βοήθεια όλων.

Το Διοικητικό Συμβούλιο μόνο του δεν μπορεί να τα κάνει όλα. Αγοράζοντας λιγότερες ή περισσότερες μετοχές ο καθένας θα βάλει το δικό του λιθαράκι στο στήσιμο του ξενοδοχείου, έτσι ώστε πέρα από μια παραγωγική επένδυση των οικονομιών του να νιώσει τη χαρά της προσωπικής συμβολής και δημιουργίας.

Σ.Ε.

**Από τη δράση της Ομοσπονδίας Α-
δελφοτήτων»
Επαρχίας Κόνιτσας**

• Η Ομοσπονδία προκειμένου να υλοποιήσει το φιλόδοξο στόχο της για σύνταξη μελέτης που θα σχεδιάσει τη συνολική ανάπτυξη της Επαρχίας, μας, μετά την ενημερωτική συγκέντρωση που έγινε στο ΣΤΑΝΛΕΥ στις 22-5-88, την επιστολή προς τις κοινότητες της Επαρχίας και μετά από το Πανηπειρωτικό Συνέδριο του Αυγούστου 1988, που έγινε στην Άρτα, στο οποίο παρουσιάστηκαν διάφορα θέματα ανάπτυξης της Ηπείρου, συγκρότησε διάφορες ομάδες εργασίας για να μελετήσουν τα διάφορα επιμέρους θέματα.

Έτσι συγκρότησε και μια ομάδα εργασίας για να μελετήσει το οδικό δίκτυο της Επαρχίας μας, ώστε κάθε χωριό να συνδεθεί με το Εθνικό ή Νομαρχιακό οδικό δίκτυο με δρόμους που να πληρούν τις σύγχρονες ανάγκες οδικής κίνησης. Η ομάδα αυτή συναντήθηκε στις 7-11-88 προκειμένου να γίνει η ενημέρωση και η έναρξη του έργου σύνταξης της μελέτης για το ειδικό αυτό θέμα του οδικού δικτύου ώστε, να υποβληθεί αμέσως στις αρμόδιες υπηρεσίες η εκτέλεση των αναγκαίων έργων, ανεξάρτητα από την ένταξη της μελέτης αυτής στη συνολική μελέτη που θα καταρτισθεί στη συνέχεια.

• Επιστολή της Ομοσπονδίας Αδελφοτήτων Επαρχίας Κόνιτσας προς τους προέδρους των Αδελφοτήτων με θέμα τη σύγκληση Γενικού Συμβουλίου ώστε να προωθηθεί η μελέτη ανάπτυξης της επαρχίας μας

Προς τον

Πρόεδρο της Αδελφότητας

Κύριε Πρόεδρε,

Σύμφωνα με την από 31/10/1988 απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου της Ομοσπονδίας, αποφα-

σίσθηκε η σύγκληση του Γενικού Συμβουλίου, το οποίο είναι το συμβουλευτικό όργανο του Δ.Σ. που θα γίνει την 9 Νοεμβρίου 1988, ημέρα Τετάρτη και ώρα 8μμ. στα γραφεία της Ομοσπονδίας (Λυκούργου 9-3ος όροφος, τηλ. 3249 057).

Σημειώνομε ότι στο Γενικό Συμβούλιο (άρθρο 15 του καταστατικού), μετέχει ένας αντιπρόσωπος από κάθε Αδελφότητα, μέλος της Ομοσπονδίας, είτε ο Πρόεδρος, είτε άλλο μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου της Αδελφότητας, το οποίο θα υποδειχθεί από το Δ.Σ.

Κρίθηκε αναγκαία η σύγκληση του Γενικού Συμβουλίου, διότι το θέμα της μελέτης ανάπτυξης της επαρχίας μας προωθήθηκε και βρίσκεται σε τέτοιο σημείο, που χρειάζεται η ενημέρωση, ανταλλαγή απόψεων και λήψη αποφάσεων, προκειμένου να υλοποιηθεί το πρόγραμμα ανάπτυξης, όπως το σχεδιάσαμε, με απορρόφηση κονδυλίων από την ΕΟΚ μέσω του ΜΟΠ Δυτικής Ελλάδας, στο οποίο υπάγεται και η Ήπειρος.

Επιπρόσθετα, κατά τη συνάντηση αυτή, θα συζητηθεί και το θέμα της πρωτοβουλίας της Πανηπειρωτικής Συνομοσπονδίας για την τροποποίηση του καταστατικού της, ώστε να επιτευχθεί, στο μέτρο του δυνατού, η καθολική συμμετοχή σ' αυτή όλων των Αδελφοτήτων και Ομοσπονδίων της Ηπείρου.

Παρακαλείσθε να παραβρεθείτε στο Συμβούλιο, λόγω της σοβαρότητας των θεμάτων που αφορούν κάθε χωριό και Αδελφότητα της Επαρχίας μας, αν δε, δεν μπορέσετε να παραβρεθείτε ο ίδιος να ορίσετε άλλο μέλος του Δ.Σ. της Αδελφότητάς σας.

Με εκτίμηση

Ο πρόεδρος

Για το Δ.Σ.

Μιχάλης Ν. Μαρτσέκης

Ο Γεν. Γραμματέας

Στυλ. Νούτσος

ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΛΟΥΤΡΩΝ ΑΜΑΡΑΝΤΟΥ, ΚΑΒΑΣΙΛΩΝ

Η Ομοσπονδία Αδελφοτήτων Επαρχίας Κόνιτσας έστειλε στους Προέδρους των Κοινοτήτων Αμαράντου και Καβασίλων την επιστολή που ακολουθεί με θέμα την ανάπτυξη των λουτρών.

Αγαπητέ κ. πρόεδρε,

Σας είναι γνωστοί οι στόχοι της Ομοσπονδίας μας, που αποβλέπουν στην ανάπτυξη της Επαρχίας και των χωριών της και οι προσπάθειες που καταβάλλομε για την υλοποίηση της, μετά το Συνέδριο που πραγματοποιήσαμε στην Κόνιτσα, τον Αύγουστο 1987, ώστε να μη χρειάζεται να επανέλθομε στο θέμα αυτό, αφού άλλωστε σας εκθέσαμε τις ενέργειές μας και με το από 20/7/1988 έγγραφό μας.

Σκοπός της επιστολής μας αυτής είναι να σας κάνομε γνωστά τα εξής.

Ότι, η ανάπτυξη της Ηπείρου για την περίοδο 1987 - 1991 προβλέπεται να γίνει μέσω του Μεσογειακού Ολοκληρωμένου Προγράμματος (ΜΟΠ) Δυτικής Ελλάδας, στο οποίο υπάγεται και η Ήπειρος. Το ΜΟΠ αυτό είναι μία σύμβαση, με ισχύ νόμου, **με το οποίο υποχρεούται η ΕΟΚ να δώσει οικονομικούς πόρους για τη δημιουργία των έργων υποδομής που προβλέπονται ρητά σ' αυτή.** Τις οικονομικές αυτές ενισχύσεις, **όχι δάνεια,** τις πληρώνει ειδική Ελληνική υπηρεσία, η οποία προβλέπεται στη σύμβαση του ΜΟΠ, όπου επίσης προβλέπεται και η διαδικασία εγκρίσεως κ.τ.λ. χρηματοδοτήσεως του κάθε έργου.

Ότι, στη σύμβαση αυτή, σελίδα 29, προβλέπεται χορήγηση 4.667.000 ECU, δηλαδή περίπου 746.720.000 δραχμές (4.667.000 x 160 = 746.720.000 για την ανάπτυξη

των ιαματικών πηγών της περιοχής. Το ποσό αυτό προβλέπεται να χορηγείται τμηματικά, ήτοι, α) περίοδος 1986 - 1988, χορήγηση 1.332.000 ECU, και β) περίοδος 1989 - 1992 χορήγηση 3.335.000 ECU.

Είναι ευνόητο ότι η μη απορρόφηση των προβλεπόμενων χρηματοδοτήσεων συνεπάγεται την απώλεια των κονδυλίων αυτών για την Ελλάδα και φυσικά η Ήπειρος και ειδικότερα η Κοινότητα Αμαράντου και Καβασίλων και η Επαρχία μας γενικότερα, χάνει την ευκαιρία ανάπτυξης των λουτρών της, τα οποία μπορούν να καταστούν ιαματικά κέντρα όλων των Ελλήνων, με την έντευθεν ωφέλεια των Κοινοτήτων σας και της Επαρχίας μας.

Η παραπάνω παρατήρηση **επισημάνθηκε και στο Παγκόσμιο Πανηπειρωτικό Συνέδριο που έγινε στην Άρτα, τον Αύγουστο 1988, κατά τη διάρκεια του οποίου ο Πρόεδρος της Ομοσπονδίας μας ήταν ο ειδικός Εισηγητής για το ΜΟΠ και τη δυνατότητα να αναπτυχθεί η Ήπειρος μέσω του προγράμματος αυτού.**

Επισημαίνομε ιδιαίτερα ότι ο Πρόεδρός μας, **εκτός από τη γενική εισήγηση του για το ΜΟΠ, αναφέρθηκε στη συνεδρίαση της Ολομέλειας του Συνεδρίου παρουσία του Υπουργού Οικονομικών, Περιφερειάρχη Ηπείρου, βουλευτών κ.τ.λ. ειδικά για το θέμα λουτρών Αμαράντου και Καβασίλων, δεδομένου ότι στο ΜΟΠ προβλέπονται ρητά και εξειδικευμένα κονδύλια για την ανάπτυξη των λουτρών αυτών με την παρατήρηση ότι αποτελεί εγκληματική αμέλεια η μη απορρόφηση των κονδυλίων αυτών από την ΕΟΚ;**

Έτσι, για να μη χαθούν τα κονδύλια αυτά θα πρέπει κάποιος φορέας, δηλαδή η εταιρία λαϊκής βάσης Αμαράντου και Καβασίλων να υποβάλλουν αμέσως αίτηση υπαγωγής της επένδυ-

σης αυτής στο ΜΟΠ στην αρμόδια υπηρεσία των Ιωαννίνων. Σημειώνω ότι και ο βουλευτής κ. Λούλης υπέδειξε τον τρόπο αυτό, δηλαδή της άμεσης υποβολής της σχετικής αίτησης από τις εταιρίες αυτές.

Προκειμένου να καταρτισθεί η σχετική τεχνικοοικονομική μελέτη και να γραφεί η σχετική αίτηση θα πρέπει να συζητηθούν μαζί μας τα σχετικά προβλήματα και η μεθολογία που θα ακολουθηθεί για την υλοποίηση του επενδυτικού αυτού στόχου.

Έτσι, κρίνεται σκόπιμο, **επιβάλλεται θα λέγαμε να γίνει άμεση συνάντηση** των προέδρων των δυο Κοινοτήτων, Αμαράντου και Καβασίλων, των εκπροσώπων των εταιριών λαϊκής βάσης, του δημάρχου Κόνιτσας και εκπροσώπων της Ομοσπονδίας. **Η συνάντηση αυτή θα πρέπει να γίνει στην Αθήνα**, λόγω της φύσης του θέματος ώστε μετά το πέρας της συνάντησης **να συνταχθεί αμέσως** με τα υπάρχοντα στοιχεία η τεχνικοοικονομική μελέτη, από την ομάδα εργασίας που συγκρότησε η Ομοσπονδία.

Βεβαίως μετά την υποβολή της αυτήσεως στην αρμόδια υπηρεσία του ΜΟΠ, **θάρθει στην Κόνιτσα κλιμάκιο του Δ.Σ. της Ομοσπονδίας**, μαζί με τα μέλη των ομάδων εργασίας άλλων θεμάτων, όπως π.χ. του οδικού δικτύου, αγροτικού οδικού δικτύου, της ύδρευσης κ.τ.λ., αφού και για τα θέματα αυτά προβλέπεται χρηματοδότηση από το ΜΟΠ, προκειμένου να συζητήσει με το Δήμαρχο της Κόνιτσας, τους Προέδρους των Κοινοτήτων και άλλους φορείς της περιοχής, τη μέθοδο πραγματοποίησης των μέτρων αυτών με χρηματοδότηση της ΕΟΚ, όπως αυτή θεσμοθετήθηκε από το ΜΟΠ, το οποίο, σημειωτέον, δεσμεύει τόσο το την ΕΟΚ όσο και το κράτος μας, αφού είναι σύμβα-

ση μεταξύ ΕΟΚ και Ελλάδας, υπέρ της ανάπτυξης των υποβαθμισμένων περιοχών.

Η επιστολή αυτή απευθύνεται προς τους Προέδρους των Κοινοτήτων Αμαράντου και Καβασίλων, με την παράκληση να δώσουν αντίγραφο της στους προέδρους του Δ.Σ. των εταιριών, που συστήθηκαν για την ανάπτυξη των λουτρών και κοινοποιείται και προς τον Δήμαρχο Κόνιτσας, αφού η συμβολή του για την υλοποίηση των στόχων ανάπτυξης της Επαρχίας θα είναι σημαντική και καθοριστική, διότι ο δήμος έχει μία, έστω μικρή, υποδομή για να στηρίξει την όλη προσπάθεια απορρόφησης πόρων από την ΕΟΚ.

Επιπρόσθετα, κοινοποιείται η επιστολή αυτή και προς το Σύνδεσμο Αμαράντου που εδρεύει στην Αθήνα, προς γνώση του, αν και η αντιπρόεδρος του Δ.Σ κ. Νίκη Γκουντουβά, που είναι και πρόεδρος του Δ.Σ. Αμαράντου μετέχει ενεργά στην όλη προσπάθεια ανάπτυξης των λουτρών, καθώς επίσης κοινοποιείται και προς το περιοδικό Κόνιτσα για ενημέρωση του.

Με πατριωτικούς χαιρετισμούς

Εντολή Δ.Σ.

Ο Πρόεδρος

Μιχάλης Ν. Μαρτσέκης

Ο Γεν. Γραμματέας

Στυλιανός Νούτσης

ΤΑ ΚΟΛΙΝΤΑ ΣΤΟ ΠΕΚΛΑΡΙ

Τα Κόλιντα στο Πεκλάρι ήταν και για τους μικρούς χαρά γιατί θα μάζευαν κουλούρες και θα τρώγαν καθάριας κουλούρες. Οι μεγάλοι μαζεύονταν από τα ταξίδια και ήταν οι πρώτες γιορτές που αντάμωναν όλοι.

Αναλυτικά όλα με τη σειρά τους: Προπαραμονή των Κόλιντων όλα τα τζάκια στο Πεκλάρι κάπνιζαν όλη μέρα διότι έπρεπε να ανάψουν φωτιά με τη γάστρα 5 - 6 φορές για τις κουλούρες. Έπρεπε να φκιάσουν το λιγότερο 200 κουλούρες μικρές και 50 ως 100 μεγάλες, διπλές από τις μικρές, για τον εξής λόγο:

Αποβραδής μετρούσαν πόσα παιδιά είχαν συγγένεια - δίναν τη μικρή σε όλα τα παιδιά και στα συγγενικά και τη μεγάλη -, αποτέλεσμα 90 μικρές κουλούρες ήταν σίγουρες. Για τις μεγάλες αναλόγως με τους συγγενείς που είχε το κάθε παιδί. Όσοι όμως πενθούσαν, ήταν λυπημένοι, δεν κάναν κουλούρες, κάναν κανονικό μνημόσυνο: 1 ή 2 ψωμιά σταρένια, στάρι κανονικά βρασμένο με καρύδια, ρόδια, όπως στην εκκλησία. Μπαίνουν τα παιδιά μέσα, μισά από τη μια μεριά, μισά από την άλλη, λέγαν «Θεός συγχωρέστη (ον)» από τρεις φορές η κάθε μεριά, ώσπου να τους μοιράσουν το κομμάτι το ψωμί και από μια κουταλιά στάρι.

Ξημερώματα Κόλιντων

Πρωί - νύχτα - όποιος έβγαινε πρώτος στην Κούλα, στον πάνω Μαχαλά, άρχιζε το τραγούδι, που ήταν:

*Ο Χριστός είπε Κόλιντα, Μέλιντα,
τρεις χιλιάδες πρόβατα και δυο χιλιάδες
γίδια,*

που βόσκαν στο μέγα το χωράφι.

*Οι αγγέλοι χαίρονται και τα δαιμόνια
σκάζουν.*

Σκάζουν και πλαντάζουν, τα σίδερα δαγκάνουν.

Αυτό ήταν το τραγούδι των Κόλιντων, όπου μαζευόμασταν όλοι στην Κούλα και οι δραγομάνοι ήταν οι μεγάλοι, που είχαν τελειώσει το δημοτικό σχολείο - 15 - 16 χρόνων -. Αυτοί κρατούσαν και από μια τζομάκα: ένα ξύλο 1 μέτρο μακρύ, σαν το δάχτυλο το μεγάλο, και στην κορυφή είχε ένα ζούμπο. Με αυτή χτυπούσαν τις πόρτες, όποια δεν είχε ανοίξει την ώρα που έφτανε όλο το τσούρμο. Αυτοί παντού πρώτοι κάναν και άλλες δουλειές. Όταν γυρίζαμε από τους Μαντζαίους, περνούσανε τα μικρά παιδιά από το λάκκο. Κανένα που ήταν μικρό, κανένα αδύνατο, κανένα ξυπόλητο το παίρναν και στον ώμο. Τους βάζαν και την κουλούρα στον τροβά, που έπαιρναν οι μικροί συνήθως. Οι μεγάλοι δεν έπαιρναν τροβά. Πήγαιναν περισσότερο για καλαμπούρι και να βοηθήνε τα μικρά. Εκείνα που μάζευαν αυτά ήταν οι κάχτες - τα καρύδια - που ήταν πολύτιμες την εποχή εκείνη. Τις ρίχναν προς τα πάνω πέφταν κάτω και γίνονταν χαμός. Πάντα τις άρπαζαν οι μεγάλοι. Και έβλεπες τσέπες τα μπλέτσια, δηλαδή τα έριχναν από το λαιμό και πήγαιναν στην κοιλιά και γύρω το ζωνάρι, που ήταν ζωμένοι, δεν άφηνε να πέσουν, γιατί έπιανε τη φανέλα και το πουκάμισο. Και λέγαν τα χωσε στα μπλέτσια ή στον κόρφο.

Αυτά ήταν τα εθίματα. Όποιοι πενθούσαν μοίραζαν κομμάτι ψωμί καθαίο και στάρι - κανονικό μνημόσυνο -. Τώρα οι συγκεντρώσεις από τον κάθε μαχαλά και πού σμίγαμε.

Εμείς, οι Πανωμαχαλίτες, στην Κούλα, οι Κατωμαχαλίτες στο Φράξο, έξω από του Β. Σπανού το σπίτι, οι Μαωτζαίοι πήγαιναν πέρα στους Σπαναίους, έξω στο Φτελιά. Εμείς οι Πανωμαχαλίτες μετρούσαμε - λέω εμείς οι με-

γάλοι, γιατί όπως βρήκα εγώ τους μεγάλους έτσι και εγώ έγινα μεγάλος και συνέχεια οι μικροί μεγαλώνουν -, παίρναμε τα σπίτια όλα με τη σειρά, ξέραμε όλα τα παιδιά και άμα έλειπε κανένα στέλναμε και ειδοποιούσαν, γιατί δεν ήρθε ή θα έρχονταν ή συνέβαινε κάτι και δεν θα ερχόταν. Αφού ήμασταν εντάξει, τότε ξεκινούσαμε την κατηφόρα, στου Καρα που το λέμε, φτάναμε στο Φράξο, βρίσκαμε τους Κατωμαχαλίτες και όλοι μαζί τραγουδούσαμε τα «Κόλιντα». Αν δεν έλειπε κανένας, ξεκινούσαμε Πάνω και Κάτω μαχαλίτες και φτάναμε πέρα στους Σπαναίους, που μας περίμεναν οι άλλοι στο Φτελιά. Τότε όλοι μαζί τα «Κόλιντα - Μέλινα» και ξεκινούσαμε πρώτα από τον Γιάννη Κεφάλια και τελειώναμε στο Φώτο Μπουζούλα. Από τους Σπαναίους πέρα στους Μαντζαίους. Τέσσερα σπίτια ήταν εκεί. Μετά στο λάκκο. Πρώτα οι δραγουμάνοι - οι μεγάλοι - πρόσφεραν βοήθεια στα μικρά παιδιά. Αφού περνούσαν όλοι, πρώτοι πάλι αυτοί, φτάναμε στους Ξαρχαίους, μετά στον Π. Κουτσούμπα. Γυρίζαμε στο στενό μέσα στον Τόλη Σπανό και παίρναμε: Κ. Μπουζούλα, Τ. Σπανό, Χρ. Παππά, Β. Δήμου, Β. Σπανό και ίσια πέρα φτάναμε στο Β. Κίτσιο. Τελευταίος ο Λάμπρο Χατζής ή Καλιώρας.

Στον απάνω μαχαλά ήταν εύκολα. Πρώτος Γ. Μπουζούλας πέρα, κοντά γυρίζαμε Τ. Δήμο, φτάναμε στην κορυφή στον Γ. Πήχα, γυρίζαμε από τον άλλο δρόμο, το δικό μας, Γιάν. Βουρδοίκα, Ζωταίους, Μίλτο Χρ. Γκούμα, γυρίζαμε Λάμ. Ζώτο και το τέλος ήταν στον Τάκ. Σπανό, στον Παντελεήμονα. Η χαρά μας να πάμε σπίτι να μετρήσουμε τις κουλούρες και να διαλέξουμε καμιά καλή άσπρη στη τσέπη και δρόμο. Σμίγαμε και λέγαμε: ώ Τάκη, ώ Γιάννη, ώ Τοτόμη, πόσες κουλούρες έμασες; Αυτή ήταν η χαρά μας. Αυτή η χαρά μας έμεινε εμάς από τα Κόλιντα: Να φάμε

μια στάλα καθάριο, που το λέγαν. Έτσι ήταν, φίλε μου. Υπήρχε φτώχεια στο Πεκλάρι. Υπήρχαν παιδιά που αμφιβάλλω αν τρώγαν ένα κομμάτι ψωμί καθάριο, διότι οι αφεντάδες χωρίς δούλους δεν κάναν. Θα τα γράψουμε εν συνεχεία.

Τώρα τα Κόλιντα για τους μεγάλους

Στα Κόλιντα χαιρόμασταν εμείς οι μικροί. Για τους μεγάλους ήταν ημέρα εργάσιμη. Τα ζευγάρια όλα στο χωράφι και ο καθένας στις δουλειές του. Οι μεγάλοι και φυσικά οι μερακλήδες, έρχονταν μεσημέρι και δεν φαίνονταν να 'ρθουν. Μας έστελνε ο πάππος, η κυρά-μάννα, η μάνα, σαν μικρά που ήμασταν να πάμε να τους βρούμε. Κάναμε σιακάτω ρωτώντας, μαθαίναμε που ήταν, πηγαίναμε τους βρίσκαμε στο φαγοπότι - «Πατέρα, είπε ο παππούς, η μάνα, να 'ρθεις να φάμε». Αποτέλεσμα: τρώγαμε από μια καρπαζιά και φεύγαμε κλαίγοντας.

Τα χρόνια περνάνε. Έγινα και εγώ μεγάλος. Θυμάμαι το 1938, 16 χρονών, το πρώτο ταξίδι στη Δράμα, έξω προς τα βουλγαρικά σύνορα, στο ποτάμι Νέστο, στους Παπάδες, από αρχές Μαΐου ως χτίστης, μέχρι το τέλος Νοεμβρίου. Καθήσαμε την Αγία Παρασκευή, που κάναμε πανηγύρι - ήμασταν 50 Πεκλαρίτες - ψήσαμε 2 αρνιά, το γιορτάσαμε καλά. Και του Αγίου Παντελήμονα είχαμε πανηγύρι, αλλά δουλεύαμε και τις 15 Αυγούστου. Αυτές τις 2 μέρες καθήσαμε στους 7 μήνες. Ύστερα κατάλαβα και τους δικαίωνω, γιατί με τη σειρά μου τα 'κανα και εγώ. Τώρα μια διευκρίνιση για να 'ρθουν όλα με τη σειρά τους. Το χωριό μας, το 95% ήταν χτιστάδες, δεν είχε ανθρώπους των γραμμάτων. Μετρημένοι στα δάχτυλα που λένε. Πέντε μετρημένοι και αυτοί από το Ορφανοτροφείο της Κόνιτσας: 1)

Παντελής Μπουζούλας, τότε το 1935. Μόνιμος λοχίας, πέθανε με το βαθμό του ταγματάρχου. 2) Λάμπρος Βλάχος, δάσκαλος, 3) Ιωάννης Σπανός, του Σχολαρχείου. Ήταν τραυματίας στο χωριό εξοχή. Οι τρεις αυτοί του Ορφανοτροφείου, 4) Ο Παν. Κεφάλας, δεκαnéας μόνιμος στο στρατό ως κτηνίατρος και 5) ο Σωτήρης Έξαρχος, αστυφύλακας στον Πειραιά. Σήμερα, όμως, έγινε το ανάποδο: Κανένας χτίστης, όλοι των γραμμάτων. Στο χωριό όσοι χτιστάδες υπάρχουν άλλοι δε γίνονται. Και έρχομαι στην κατάληξη. Φεύγαν μετά το Πάσχα και άρχιζαν να έρχονται από της Αγίας Βαρβάρας, Άϊ Νικόλα, ως τις παραμονές των Χριστουγέννων. Λέγαν θα μείνουν έξω αυτοί, θα ξεχειμωνιάσουν έξω στο ταξίδι, που βρισκόταν ο καθένας (όταν δεν έρχονταν).

Και επειδή τα Κόλιντα ήταν η πρώτη μέρα χαράς των Χριστουγέννων και αντάμωναν όλοι, άκουγες - «Καλωσόρισες Γιάννη» - «Καλώς σας βρήκαμε, καλώς ανταμώσαμε». Το παράδειγμα αυτό το 'χω από τον πατέρα μου. Δε θυμάμαι ποτέ μικρός που ήμουν να φάμε μαζί το μεσημέρι στο σπίτι. Με έστειλε κάνα δυο φορές ο πάππος να τον βρω, έτρωγα καμιά ανάποδη και έφευγα κλαίοντας. Ύστερα και ο πάππος, άμα έφευγε το πρωί, έλεγε: «βάλτε να φάμε. Ποιος ξέρει τι ώρα θα 'ρθει ο ξυνταρλής.»

Όταν ξεκινούσε κι ήταν εκεί ο ξάδ. Κώστας Χούψιας και ο Βασίλης Σπανός της Πολυξένης και ο μάστρο Γιάννη Ζώτος, που ήταν σόι, αλλά ήταν και μερακλήδες, γινόταν χαμός. Σόι ήταν και ο Ανδρέας Βουρδούκας, Τάκης Σπανός, Χρησ. Γκούμας, αλλά αυτοί δεν πίναν, δε χόρευαν, δεν ταίριαζαν. Κατέβαιναν τον κατήφορο στον Κάτω Μαχαλά, φώναζαν το Βασίλη Καπακλή, της ταρίφας κι αυτός: - «Άντε, έλα πέρα». Ήξερε εκείνος. Από το Βασίλη Καπακλή στο Μι-

χάλη Λύτα, πρώτος ξάδερφος του πατέρα μου. Δε μπαίνουν μέσα, γιατί άμα μπαίνουν δε θα φεύγαν εύκολα. Έπρεπε να φτάσουν στη βάση τους, πέρα στους Σπαναίους. Πρώτα στέκια: Γιάννης Κεφάλας, μπάρμπα του πατέρα μου, μετά στον Ανδρέα Λύτα, μετά στο Νικόλα Μπουζούλα. Εκείνος ήταν μερακλής των μερακλήδων. Σε όσα σπίτια πήγαιναν ακολουθούσαν όλοι κοντά. Όπου πήγαιναν έμπαινε στη φωτιά το τσκαλόπουλο με ρακή ζεστή. Τα καφομπρίκια δε φτορούσαν σ' αυτές. Το τσκαλόπουλο, έπαιρνε 1 οκά και ξανάμπαινε στη φωτιά πάλι. Με τους μεζέδες τους, την αρμιά με λάδι και κόκκινο πιπέρι, περνούσαν ωραία. Αυτό γινόταν τα κόλιντα. Παρέες ανάλογα τις συμπάθειες που είχε ο καθένας. Το βράδυ όλοι στα σπίτια. Στις 5 η ώρα, που χτυπούσε η καμπάνα, όλοι στην εκκλησία. Αν έλειπε κανένας σήμαινε ότι κάτι είχε. Το σημαντικό ήταν ότι την πρώτη μέρα των Χριστουγέννων δεν πήγαιναν επισκέψεις στους Χρηστάδες, ούτε κλαρίνα. Έτσι πάλι παρεούλες στο μαγαζί την περνούσαν τη δεύτερη. Την τρίτη (μέρα) πρωί - πρωί η κομπανία Σούλιου ή στο Γιώργο Μπουζούλα, ή στο Θόδωρο Ζώτο του Αλέξη. Αυτοί οι δύο ήταν αρμόδιοι για τα όργανα. Από εκεί και πέρα γινόταν της κακομοίρας. Μέχρι το μεσημέρι επισκέψεις στους Χρηστάδες και Στέφηδες. Το απόγευμα χορός στην πλατεία. Το βράδυ γλέντι σε όποιο σπίτι όριζαν.

Στο επόμενο όλα τα εθίματα στο Πεκλάρι για όλο το δεκαπενθήμερο των γιορτών.

Μια και έγγραφα για τα Κόλιντα θυμήθηκα το φίλο μου Τάσο Ευθυμίου, που έγγραψε για τις Κολεντρίτσες και για το φίλο του Τσούκα που έπινε πολύ. Γράφω κι εγώ για το συμπέθερό μου Βασίλη Κόντο, γνωστό στην Κόνιτσα και στα περίχωρα. Μια φορά, όπως κοιμόταν μεριά σ' ένα γλέντι βλέπουν βρεμέ-

Υδροηλεκτρικό έργο στον πυρήνα Εθνικού Δρυμού για την καταπολέμηση της ανεργίας

Ο Εθνικός Δρυμός Πίνδου ιδρύθηκε το 1966 βόρεια από το Μαυροβούνι μέχρι τις παρυφές του βουνού Αυγό, σε μια έκταση περίπου 100.000 στρεμμάτων. (Ο πυρήνας του δρυμού έχει έκταση 33.600 στρέμματα και η ζώνη προστασίας 67.800). Στα απέραντα δάση μαύρης και λευκόδερμης πεύκης και οξιάς ζούνε αρκούδες, λύκοι, αγριόχοιροι, ζαρκάδια, αλεπούδες, λύκοι, αγριόχοιροι, ζαρκάδια, αλεπούδες, κουνάβια, λαγοί και σκίουροι.

Άπειρα μικρά ρέματα πλαισιωμένα από πλατάνια, ιτιές και σκλήθρα κυλούν από τις γύρω κορφές και βουνοπλαγιές και σχηματίζουν το Αρκουδόρεμα, παραπόταμο του Αώου, φύση σπάνια για την Ελλάδα. Εκεί, στον πυρήνα του Δρυμού, στην κοιλάδα του Θερμόλακκου που όλοι την ξέρουν σαν Βάλια Κάλντα, προγραμμάτισε η ΔΕΗ τη δημιουργία φράγματος ύψους 18μ. τεχνητής λίμνης και μεταφοράς των υδάτων με υπόγεια σήραγγα προς νότο, στη λίμνη του φράγματος των πηγών του Αώου ποταμού σε μια απόσταση 6,5 χιλιομέτρων. Ας σημειωθεί ότι η κατασκευή του υδροηλεκτρικού φράγματος

των πηγών του Αώου άρχισε το 1981, υπολογίζεται ότι θα τελειώσει σε ενάμιση χρόνο και θα έχει ετήσια παραγωγή περίπου 200 GWH (γιγαβατώρες). Δεν είναι λίγα τα προβλήματα που δημιουργήθηκαν στο φυσικό περιβάλλον κατά τη διάρκεια (πολλοί θυμούνται ακόμα το πέταγμα των τρομαγμένων όρνεων με τα φουρνέλα στην περίοδο της αναπαραγωγής τους) και είναι ακόμη περισσότερα αυτά που αναμένονται. Αυτό που δημιουργεί ανησυχίες όμως είναι ο προγραμματισμός από τη ΔΕΗ πληθώρας υδροηλεκτρικών στην Ήπειρο (τρία ακόμη στον Αώο ποταμό, και τα έργα Μετσοβίτικου, Αγίου Νικολάου, Στενού - Καλαρυτίκων, Κληματιάς) και περισσότερο απ' όλα η «δρομολόγηση» της κατασκευής του υδροηλεκτρικού στη Βάλια Κάλντα. Ήδη από το 1985 επρόκειτο να δημοπρατηθεί το έργο, αλλά το θέμα κόλλησε στις προστατευτικές διατάξεις των Εθνικών Δρυμών. Το υπουργείο Γεωργίας αρνήθηκε να δώσει στη ΔΕΗ έγκριση για κατάληψη των σχετικών εκτάσεων και αποψίλωση του δάσους.

Η ΔΕΗ όμως δεν παραιτείται. Επαναφέρει το αίτημά της μειώνοντας το μέγεθος των έργων και των επεμβάσεων και προσκομίζει περιβαλλοντική μελέτη για την περιοχή της άμεσης επιρροής του έργου, δηλαδή για τη Βάλια Κάλντα. Υπάρχουν εκτιμήσεις όμως, και αυτό φαίνεται και μέσα από την περιβαλλοντική μελέτη της ΔΕΗ (!)

νο κάτω και ήταν (οφείλονταν στο ότι) έτρεχε ρακή απ' τη μύτη. Του 'βαλαν μια τετζερούλα μιάμιση οκά και γιόμωσε ρακή και δεν ήταν μεθυσμένος.

Κουρασμένος απ' το χορό και αϋπνία (ήταν).

ΣΗΜΕΙΩΣΗ:

1. κατά τον Χαράλαμπο Ρεμπέλη: «ΚΟΝΙΤΣΩΤΙΚΑ» Κολεντρίτσα είναι «μικρά κουλούρα έχουσα

εις το μέσον οπήν, παρασκευαζομένη κατά την παραμονή των Χριστουγέννων. Δίδονται ως δώρα εις τα μικρά παιδιά. Πρβλ. Κόλιντρα μέλιεντρα...No μ'μπάμπω κολεντρίτσα κλπ.»

2. Κατά τον Ευάγγελο Αθ. Μπόγκα: «ΤΑ ΓΛΩΣΣΙΚΑ ΙΔΙΩΜΑΤΑ ΤΗΣ ΗΠΕΙΡΟΥ», σε μερικά μέρη της Ηπείρου (περιοχή Ζαγορίου και Μετσόβου) τα κάλαντα λέγονται κόλανδα (κόλιαντα) από το ρ. κουλιντάω «περιάγω τας οδούς και οικίας συνάγων κόληντα του τ' οπώρας, κουλουρίτσια κτ κατά την παραμονή των Χριστουγέννων».

ότι το έργο θα έχει άσχημες επιπτώσεις στην ευρύτερη περιοχή, ακόμη και στον Εθνικό Δρυμό Αώου (από την απομείωση της ποσότητας του νερού λόγω του ταμιευτήρα) και όχι μόνο στη Βάλια Κάλντα. Η νέα πρόταση της ΔΕΗ μιλά

- α) για στερéωση της κοίτης των ρευμάτων (με πιο τρόπο; ή υλικά; τα έργα μεταφοράς υλικών και στερéωσης της κοίτης θα γίνουν αβρόχοις ποσί; το τσιμέντωμα της κοίτης δεν είναι επέμβαση στο φυσικό περιβάλλον του Δρυμού;).
- β) για απευθείας εκτροπή του νερού (πολύ in οι εκτροπές τελευταία) και κατάλληλη υδροληψία (ποια υδροληψία και εκτροπή μπορεί να είναι κατάλληλη για το φυσικό περιβάλλον του πυρήνα ενός Εθνικού Δρυμού; Η απευθείας εκτροπή σημαίνει ή όχι καταστροφή των μαιανδρισμών των ρεμάτων;).
- γ) η πρόσβαση στο Δρυμό θα γίνει μέσω της υφιστάμενης οδοποιίας με μικροβελτιώσεις του οδοστρώματος ως προς τη βατότητά του, χωρίς άσφαλτο (η ασάφεια των «μικροβελτιώσεων του οδοστρώματος» δεν καθησυχάζει κανέναν που έχει εμπειρίες από οδοποιητικές εργασίες). Εξάλλου η πρόταση συμπληρώνεται με 7 υδροληψίες και (κατασκευή) παράπλευρης οδού «προσπελάσεως δασικού τύπου».

Λίγο αργά βέβαια η ΔΕΗ θυμήθηκε ότι το υδροηλεκτρικό έργο των πηγών του Αώου θα είναι οικονομικά «ευσταθές» μόνο με τον εμπλουτισμό του ταμιευτήρα της Βάλια Κάλντα.

Το υπουργείο Γεωργίας με πλήρη γνώση και συνείδηση των προβλημάτων και των αλυσιδωτών επιπτώσεων που θα επέλθουν στα ευαίσθητα οικοσυστήματα της περιοχής, μεταβιβάζει το θέμα στο ΥΠΕΧΩΔΕ (κοινώς πετάει το μπαλάκι), αφήνοντας να εννοηθεί ότι υπό ορισμένες προϋποθέσεις (οι οποίες περιέργως εντός μηνός έγιναν πλήρως αποδεκτές από τη ΔΕΗ) δέχεται το έργο διότι ελαχιστοποιούνται οι επιπτώσεις

στην οικολογική ισορροπία της περιοχής. Έτσι, παρακάμπτονται οι προστατευτικές διατάξεις των Εθνικών Δρυμών, οι οποίες μεταξύ άλλων απαγορεύουν κατηγορηματικά «κάθε ενέργεια που τείνει στη φθορά και αλλοίωση των γεωμορφικών σχηματισμών και φυσικών καλλονών, στην εγκατάσταση οικισμών, οικιών, αγροικιών, παραπηγμάτων και την κατασκευή παντός εν γένει έργου, καθώς και την κατασκευή οδών στον πυρήνα των εθνικών δρυμών». ¹ Το θέμα παραπέμπεται στο Εθνικό Συμβούλιο Χωροταξίας και Περιβάλλοντος σύμφωνα με το νόμο που αφορά την κατασκευή μεγάλων έργων. ²

Όπου επαληθεύεται για άλλη μια φορά η διαπίστωση ότι δεν μας λείπουν οι νόμοι για την προστασία του περιβάλλοντος αλλά η γενικευμένη βούληση της κοινωνίας και των κέντρων αποφάσεων για την προστασία του.

Όπου οι νόμοι αυτοί καταστρατηγούνται με διάφορες μεθοδεύσεις, μεταξύ των οποίων και η συγκεκριμένη περίπτωση υπαγωγής του θέματος σε άλλες διατάξεις που αφορούν παρεμφερές θέμα. Βέβαια υπάρχει πάντα και η δυνατότητα αποχαρακτηρισμού της περιοχής από Εθνικό Δρυμό και είμαστε βέβαιοι ότι η ΔΕΗ κάνει προσπάθειες και προς αυτή την κατεύθυνση. Πέρα όμως από το νομικό θέμα που μπορεί να οδηγήσει και σε ακύρωση της απόφασης κατασκευής του έργου γεννώνται πλείστα όσα θέματα ουσίας: δεν υπάρχει σαφής έκθεση για τον προσδοκώμενο χρόνο ζωής του έργου και για το εάν αυτός συνδυαζόμενος με τα υπόλοιπα στοιχεία αποδεικνύει το οικονομικό «συμφέρον» Δεν αποδεικνύεται επίσης το οικονομικώς συμφέρον του έργου, μια και δεν φαίνεται να έχει γίνει υπολογισμός της τελικής τιμής μονάδας του παραγόμενου ρεύματος μετά την επιβολή των μέτρων περιβαλλοντικής προστασίας. Το συγκεκριμένο έργο εξακο-

λουθεί στις σημερινές ενεργειακές συνθήκες να είναι τόσο απαραίτητο, και δεν μπορεί να καλυφθεί από αλλού αυτό το ποσόν της ενέργειας. Και αν όχι, δεν μπορεί να βρεθούν υδατινοί πόροι για ενίσχυση του καυστήρα εκτός δρυμού; Είναι σαφές ότι από τα μέχρι τώρα στοιχεία δεν δικαιολογείται η επικαλούμενη τεράστια οικονομική και κοινωνική ωφέλεια σε σχέση με τη μετά βεβαιότητος αναμενόμενη διατάραξη του οικοσυστήματος της περιοχής.

Προκύπτει βέβαια το ερώτημα: Γιατί η ΔΕΗ επιμένει για ένα τέτριο έργο; Πέρα από τις οποιεσδήποτε εικασίες και πιθανολογήσεις υπάρχει και η βεβαιότητα της άσκησης πίεσης από τους εκπροσώπους των εργαζομένων στη ΔΕΗ και στους εργολάβους της ΔΕΗ. Με πρόσφατο υπόμνημα η τοπική ομοσπονδιακή επιτροπή «ΓΕΝΟΠ — ΔΕΗ — ΚΕΓΕ πηγών Αώου» και τα σωματεία εργαζομένων «Οδών - Οδοστρωμάτων πηγών Αώου» και «Εργοταξίου ΑΕΓΕΚ πηγών Αώου» διαμαρτύρονται για την καθυστέρηση των προγραμματισμένων έργων και συμπληρώνουν επί λέξει:

«Ύστερα από τα παραπάνω είναι φανερή η Εγκατάλειψη του αναπτυξιακού προγράμματος της ΔΕΗ για την περιοχή της Ηπείρου, με συνέπεια να μείνουν χωρίς εργασία εκατοντάδες εργαζόμενοι και το κυριότερο να μην υπάρχει διαδικασία για γενικότερη ανάπτυξη και πρόοδο των εργασιών στο ΥΗΕ Πηγών Αώου, οι Εταιρείες «ΑΕΓΕΚ και ΟΔΩΝ - ΟΔΟΣΤΡΩΜΑΤΩΝ» εργολήπτριες της ΔΕΗ απέλυσαν πλέον των διακοσίων (200) εργαζομένων με το τέλος του 1987.

Πρέπει επίσης να τονιστεί εδώ ότι κανένα επιχείρημα για αντιοικονομικότητα των ΥΗΕ δεν μπορεί να σταθεί, δεδομένου ότι οι επενδύσεις σε αυτά, αποσβέννυνται μέσα σε 10 έως 15 το

πολύ χρόνια, αλλά και επειδή είναι απείρως προτιμότερο να γίνονται αναπτυξιακές επενδύσεις παρά να επιδοτούνται προγράμματα ανεργίας και οι ίδιοι οι άνεργοι.

Γι' αυτό εμείς οι εργαζόμενοι της ΔΕΗ στο ΥΗΕ πηγών Αώου και εργαζόμενοι στους εργολάβους της ΔΕΗ για το ίδιο έργο διαμαρτυρόμαστε εντονότατα γι' αυτή την εγκατάλειψη και ζητάμε από κάθε αρμόδιο και ιδιαίτερα από τον Πρωθυπουργό της χώρας να αποφασίσουν τη συνέχιση των έργων για να μην μείνει ο κόσμος άνεργος, για να μη ερημώσει ο τόπος, αλλά να υπάρξει ανάπτυξη και προκοπή στην Ήπειρο».

Τι να πρωτοθαυμάσει κανείς; Ότι η διαδικασία για γενικότερη ανάπτυξη και προκοπή στην Ήπειρο περνάει μέσα από τα υδροηλεκτρικά, ότι ο μόνος τρόπος καταπολέμησης της ανεργίας κάποιων και της ερήμωσης της υπαίθρου είναι η καταστροφή των ελάχιστων δασικών εκτάσεων που μας απόμειναν και οι κατασκευή υδροηλεκτρικών έργων ακόμη και μέσα στους πυρήνες των εθνικών δρυμών;

Τζελίκα Χαροκόπου

«ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΑ» Η ΓΕΝΙΑ ΠΟΥ ΘΥΜΑΤΑΙ

Συμβολή στην ιστορία της Πυρσό-
γιαννης

Στα 3 λαογραφικά βιβλία μου, που προσεφέρθησαν εντελώς δωρεάν στους χωριανούς μου, σε φίλους της Πυρσόγιαννης, σε διαλεκτούς ανθρώπους των γραμμάτων και στις πιο αξιόλογες βιβλιοθήκες της χώρας μας, προσπάθησα κατά το δυνατό να περιλάβω, να συρράψω και να κωδικοποιήσω αποσπάσματα γνώσεων και πείρας εμού του ιδίου, των χωριανών, των φίλων και ειδικών ατόμων που ασχολήθηκαν σε εφημερίδες, βιβλία και περιοδικά γύρω από τη ιστορία, τη λαογραφία και το κλίμα της πατρογονικής εποχής.

Όταν έγραφα τα βιβλία αυτά που είναι ο καθρέπτης της ψυχής μου, ήξερα ότι μπορεί να παρουσιαστούν ατέλειες ελλείψεις και ενδεχόμενα και παραλείψεις, γι' αυτό παρεκάλεσα τον κάθε αναγνώστη άφοβα χωρίς δισταγμό να μου γράψει τις εντυπώσεις, τις κρίσεις και τις παρατηρήσεις και να μου στείλει ότι νομίζει ότι χρειάζεται για διόρθωση και συμπλήρωση των περιεχομένων των ως άνω βιβλίων. Να μου στείλει με άλλα λόγια ό,τι γνωρίζει, ό,τι θυμάται διαμάντια από τη ζήση του, από σταχυολογήματα από πληροφορίες, ζωντανές θυσίες και μνήμες από ασυνήθιστες πατρογονικές πράξεις, από ιστορήματα κι αξιοανάγνωστα κείμενα από την πινακοθήκη του παρελθόντος. Επίσης συμβάντα πατρογονικά από παλιά δεφτέρια που είναι τα λείψανα και η φωνή του παρελθόντος που είναι ουσιώδης παράγων, μοχλός και κλειδί, για να μη σβήσει τίποτα από την ιστορική, την ανθρώπινη ζωή και τον ευρύτερο

κοινωνικό βίο της Πυρσόγιαννης. Και ετόνισα ιδιαίτερα και χαρακτηριστικά πως όποιος με τη δύναμή του, τη γραφή και το λόγο μπορεί να βοηθήσει να περισωθεί ότι όμορφο, διαλεχτό, ιστορικό ντοκουμέντο άντεξε στο διάβα του χρόνου και η λησμονιά δεν έσβησε ακόμα, αυτός πέρα από το ότι είναι άξιος ευγνωμοσύνης και επαίνου, επιτέλεσε ένα ιερό, τρανό χρέος προς τη Μάνα γη που μας γέννησε, μας έθρεψε, μας κράτησε στη ζωή σωστούς, αγνούς ολάκαιρα χρόνια.

Πολλοί, ενδεχόμενα μπορούν και θέλουν να προσφέρουν να γίνει γνωστή η ιστορία της Πυρσόγιαννης, αλλά θέλουν κέντρισμα.

Το κέντρισμα, το κάλεσμα αυτό άρχισε σιγά - σιγά να αποδίδει ανάλογους καρπούς. Έτσι οι καλοί μας και καλά εγκατεστημένοι στη θετή τους πατρίδα Αμερική (Δ/σις 1033 Quebec P.I.W. Washington DG 20010) χωριανοί μας Χαράλαμπος και Αγλαΐα Τσιρώνη μου έστειλαν το πάρα κάτω λαογραφικό και ιστορικό υλικό που αυτό και κάθε καινούργιο υλικό που θα προσφέρεται για να έρθει στην επιφάνεια, στο φως της δημοσιότητας θα είναι στον καθένα μας νανούρισμα, χάδι, θύμηση και μάθηση γιατί τ' απομεινάρια, τα μνημεία μικρά ή μεγάλα και τα παλιά χωριανά χαρτιά κρατάνε ζωντανή τη μνήμη, παρέχουν και προσδιορίζουν τα χρήσιμα και απαραίτητα στοιχεία της πολιτιστικής μας ταυτότητας.

«Στα βιβλία σου γράφεις να μάθεις για το χωριό ότι ξέρει κανείς να σου γράψει. Θα σου γράψω κι εγώ μερικά που ξέρω για το χωριό.

Επί Τουρκοκρατίας θυμάμαι, κάποιος καπετάν Σουλούμης ζητούσε λίρες από τους Πυρσογιαννίτες. Τότε ήταν ο Κύρκα Σερίφης, ο Γρηγόρης Σούρλας και ο Μήτρο Γκάσιος που διήυθναν το χωριό. Αυτοί επήγαν στην Κό-

νιτσα και το είπαν στον Κατή. Αυτός τους συνεβούλευσε να του πούνε να έρθει να παραλάβει τις λίρες στο Μύλο του Ζκολόμπε και εμείς θα στείλουμε ζαπτεχέδες ή Ζαπιτιέδες να τον πιάζουμε, έτσι και έγινε τον περίμεναν και τον σκότωσαν εκεί ακριβώς που ανταμώνει το Βουρμπιανίτικο ποτάμι με το Σαραντάπορο. Το κεφάλι του Σουλούμη το φέρανε στο χωριό και το κρέμασαν στην πλατεία μπροστά στο Σχολείο. Το είδα και εγώ και ο Μήτρος ο Γκάσιος του έβαλε μια λίρα και του είπε φά'ι λίρες καπετάν Σουλούμη και ύστερα το κεφάλι το πήγαν στην Κόνιτσα». Και ένα θαύμα που έγινε στο χωριό.

Δεν είχε βρέξει όλο το καλοκαίρι και είχαν ξηραθεί όλα εκεί πάνω, τότε είπαν να φέρουμε την Εικόνα της Παναγιάς. Μια Πέμπτη κινήσαμε όλοι από το χωριό με τους τέσσερες παπάδες και πήγαμε στη Παναγία και φέραμε την Άγια Εικόνα της Παναγίας στο χωριό και το θαύμα έγινε, επί μία εβδομάδα έβρεχε συνέχεια και χόρτασε η γη νερό.

«Το 1910 όταν ήμουν στο Αργυρόκαστρο που δούλευα στο Ζαχαροπλαστείο του Κώστα Παπαλάμπρου, διάβασα στην Εφημερίδα ΑΩΟ ότι οι Τούρκοι στη Βουλή τους, είχαν δύο Χριστιανούς βουλευτές, ο ένας ήταν Σούρλας, αντιπροσώπευε την Ήπειρο και ο άλλος ο Μπότσης της Μακεδονίας και έγραφε πως ο Σούρλας ήταν πολύ θαρραλέος και μιλούσε με θάρρος στην Τούρκικη Βουλή.

Θα σου γράψω και κάτι άλλο.

«Εδώ στην Αμερική ήρθε ο Πατριάρχης Αθηναγόρας και λειτούργησε στην εκκλησία της Ουάσιγκτον. Είναι από τα Τσαραπλανά και ένας Δολιανίτης τον προσκάλεσε τραπέζι και άλλους από μας. Και μας είπε ο Αθηναγόρας να μου βρείτε νομπέτια, μου αρέσουν και πράγματι βρήκαμε και όλα του άρεσαν όσα βάλαμε. Απευθυνόμενος σε μένα

με ρώτησε από που είμαι και όταν του είπα πως είμαι Πυρσογιαννίτης μου είπε, τα πρώτα γράμματα τα έμαθα από τον Πυρσογιαννίτη δάσκαλο Νικόλαο Παγώνη. Να που ο Πυρσογιαννίτης δάσκαλος ανέδειξε το μεγάλο αυτό Πατριάρχη». Και συνεχίζει:

«Αυτά που θα σου γράψω τώρα, έγιναν όταν ήμουν μαθητής στο χωριό 1908 - 1910. Γράφεις στα βιβλία σου ότι έφεραν τις πέτρες από την Κράπα, τις πέτρες τις έβγαλαν στη Ντόμιστα επάνω στα Σελιά. Ο Παπαλάμπρος είδε όνειρο ότι θα βρήτε νταμάρι στη Ντόμιστα και πράγματι βρήκαν τις πέτρες από εκεί τις μετέφεραν με τα ζώα και οι γυναίκες φορτωμένες στις πλάτες. Τις ρόδες που γράφεις τις σιδερένιες δεν τις μεταχειρίστηκαν γιατί ήταν σιδηροδρομικές. Και τους έγραψαν να στείλουν δύο ρόδες ξύλινες, ταλίκας. Αυτές τις ρόδες τις είδα κι εγώ όταν τις έστειλαν στο χωριό καλές, αλλά άχρηστες».

Επίσης σου γράφω ότι οι πρώτοι μαστόροι που πελέκησαν τις πρώτες αγγονιές ήταν ο Λάμπρος και Γιάννης Φλίντρης και ο παππούς μου ο Γιαννούλης και ο πατέρας μου. Γράφεις για τους Σουρλαίους ότι γλίγωσαν τα χωριά μας από τους Τούρκους, έχεις πολύ δίκαιο σ' αυτό, αλλά δεν το έφαγαν ξερό, με τη βοήθεια του Γραμματικού από τη Βούρμπιανη και τη βούλα του Άλη Πασιά, επήραν και αυτοί τα τσιφλίκια τους. Είχαν τα Δολιανά, Ζέρμα, Λούπσικο, Μπλιζγιανη και Φούρκα, αλλά ήταν καλοί και χρήσιμοι για τα χωριά μας.

Γράφεις ότι η Πυρσόγιαννη βγάζει μαστόρους αγράμματους (εγώ εννοούσα την πολύ παλιά εποχή). Η Πυρσόγιαννη συνεχίζει, έβγαλε και επιστήμονες και πολλούς άλλους επαγγελματίες, έβγαλε γιατρούς, δικηγόρους, καθηγητές, δασκάλους, παππάδες, δημάρχους, υποδηματοποιούς, ζαχαροπλάστες και ένα συγγραφέα που νομίζω

ΕΘΙΜΟ ΠΟΥ ΧΑΘΗΚΕ

Ένα από τα παλιά έθιμα που χάθηκαν είναι και αυτό που θα αναφέρω στη συνέχεια της διήγησής μου.

Στην Κόνιτσα, στα χρόνια της Τουρκοκρατίας επί των ημερών των Μητροπολιτών Βασιλείου μέχρι Σπυρίδωνος, η εορτή των Θεοφανείων περιελάμβανε το έθιμο που μου διηγήθηκε ο Κων/νος Μάνθος, τυχαία χωρίς να τον ρωτήσω, καθώς περνούσαμε έξω από τη Μητρόπολη. Το έθιμο το άκουγε από τον πατέρα του Φώτιο Μάνθο που είχε πεθάνει το 1965 σε μεγάλη ηλικία. Τη διήγηση αυτή επαλήθευσα και από άλλους συμπατριώτες μας. Αλλά για να είμαι πιο σίγουρος ρώτησα και τον Ευριπίδη Ζδράβο και με μεγάλη προθυμία μου ειπε και αυτός ακριβώς τα ίδια πράγματα.

Αλλά για να γίνω πιο κατανοητός μου επιτρέψουν οι αναγνώστες να κάνω μιά μικρή περιγραφή.

Όπως όλοι οι παλιοί θυμούνται καλά προτού γίνει η διάνοιξη του αμαξιτού δρόμου που διέρχεται μπροστά από το Μητροπολιτικό σπίτι, υπήρχαν δυο πόρτες μια ακριβώς στην γωνία όπου ήταν το παλιό νηπιαγωγείο και μία στο σημείο του Ιερού του Αγ. Νικολάου ο δε υπόλοιπος χώρος ήταν όλος μαντρωμένος, όπως μαρτυρούν τα απομένοντα κτίσματα.

Καλλιεργούσαν δε όλους τους κήπους. Στο ανατολικό μέρος όπου υπάρχει μια μάνδρα, δεξιά υπήρχε μια δεξαμενή αρκετά μεγάλη. Εκεί συγκεντρώνανε το νερό και ποτίζανε τα κηπευτικά τους.

Την ημέρα των Θεοφανείων, όπως συνηθίζανε παντού να γιορτάζεται με εξαιρετική λαμπρότητα, στην Κόνιτσα γινότανε το εξής: γινότανε κανονικά η Θεία Λειτουργία και η ακολουθία του αγιασμού των υδάτων στο Ναό και μετά προπορευόταν με τον σταυρό στο

χέρι ο Δεσπότης με τον κλήρο και το πλήθος των Κονιτσιωτών που ακολουθούσαν προς τη δεξαμενή.

Εκεί έριχνε το Σταυρό στα ύδατα της δεξαμενής διαβάζοντας τις ανάλογες ευχές.

Ως γνωστό οι συνθήκες του χειμώνα στην Κόνιτσα είναι σκληρές παρ' όλα αυτά όμως κάποιος νέος ονόματι Γκανάς Ιωάννης από την πάνω Κόνιτσα, ο οποίος ήταν και λίγο κουτσός, αφηφώντας το τσουχτερό κρύο έπεφτε στην δεξαμενή να πάρει τον Σταυρό, σχεδόν κάθε χρόνο.

Στο τέλος της Ακολουθίας έβγαζε έναν προαιρετικό δίσκο για λογαριασμό του και με τα χρήματα που συγκέντρωνε από τον κόσμο, έπαιρνε τους φίλους στο σπίτι του και τα όργανα και διασκεδάζανε μέχρι πρωίας

ΕΖΝΕΠΙΔΗΣ ΛΟΥΚΑΣ

θα τον ξεύρεις που τον λένε Νικόλα Τσίπα».

Τους ανωτέρω Χαράλαμπον και Αγλαΐα Τσιρώνη τους χιλιοευχαριστώ που τόσο πρόθυμα με ταπεινοφροσύνη, καλωσύνη και με πατριωτικό ενδιαφέρον έδωσαν το θαρραλέο το γεμάτο πίστη, φλόγα και αγάπη παρόν για να γραφεί και να συμπληρωθεί η αλήθεια της πατρογονικής ιστορίας μας και όχι για να ικανοποιήσουμε αποκυήματα της ατέρμονης, της αχαλίνωτης και αρρωστημένης φαντασίας.

ΝΙΚΟΛ. Ι. ΤΣΙΠΑΣ

Πυρσογιαννίτης

Η Δοξασμένη Κοιλάδα (Η λεκάνη του Αώου, η Αρχαία Παραυαία).

του Ηλία Ευθ. Παπαζήση.

(συνέχεια εκ του Προηγούμενου)

Μέρος όγδοον

Την Κοιλάδα του Αώου, κατά τα έτη 1765 και 1778 την ηυλόγησε και ο Άγιος Κοσμάς ο Αιτωλός. (Πατροκοσμάς). Ο Άγιος, που ο θρύλος του παραμένει ζωντανός ακόμη, σ' όλα τα μέρη από τα οποία πέρασε και εδίδαξε. Κάθε τόπος που πέρασε και εκήρυξε, κάθε λιθάρι που πάτησε, κάθε Σταυρός που έστησε, τον αναθυμούνται και αναρριγούν στη μνήμη του. Διότι οι σκοποί της αποστολής του απέβλεπαν στο ξύπνημα των σκλαβωμένων, στο ξύπνημα των νέων, στη στερέωση της Χριστιανικής πίστης, της πίστης για την Ανάσταση του Γένους. Για την επιτυχία των, μεγάλη ήτο η προσοχή του στην ίδρυση σχολείων. Τα γράμματα έλεγε, είναι το στολίδι του ανθρώπου. Ίδρυσε περί τα 300 κοινά δημοτικά σχολεία και πολλά άλλα ανώτερα μόνο στη Μακεδονία, Ήπειρο και Θεσσαλία. Υπήρξε ο μεγαλύτερος αναγεννητής, η επιβλητικότερη φυσιογνωμία στα χρόνια της τούρκικης σκλαβιάς. Αυτός πρώτος κατέβηκε και πλησίασε το λαό που έπλεε στην αμάθεια και την επικρατούσα βαρβαρότητα. Αυτός μίλησε στο λαό τη γλώσσα του, αισθάνθηκε του καϊμούς του, τους πόθους, του, και τέλος τον έσυρε από τα σκότη της αμάθειας; προς το φως της αναστάσεως. Πολύ τον εκτιμούσαν και σέβονταν οι Αρματωλοί και Κλέφτες και η επιθυμία του ήταν να περάσει και απ' την Κοιλάδα του Αώου, όπου ήταν τα περισσότερα κρυσφύγετά των.

Πέρασε απ' όλα τα χωριά της Κοιλάδας του Αώου. Εδίδαξε, ενουθέτησε, ενεψύχωσε, πολλές προφητικές ρήσεις είπε στους κατοίκους. Στα χωριά Άρματα και Ηλιοχρί, σώζονταν ως κειμήλια μέχρι σήμερα. Ιερούργησε στο Μοναστήρι του Ηλιοχωρίου, και στο σπίτι του Θεοδώρου Καρώνη, κατοίκου Ηλιοχωρίου, σώζονταν ως κειμήλια μέχρι το έτος 1943, το κάτω μέρος τους υποδήματος και μια κάλτσα μάλλινη του Αγίου. Δυστυχώς η μεσολαβήσασα πυρκαϊά εξαφάνισε σπίτι και κειμήλια. Στο Βρυσοχώρι (Λεσινίτσα) με τη πειστικότητα διδασκαλία του, έπεισε τις γυναίκες να εκποιήσουν τα χρυσαφικά των για να ιδρυθεί και να λειτουργήσει ελληνικό σχολείο.

Στο Παλαιοσέλλι, κάτοικος του χωριού που είχε καρεί μονάχος, αργότερα ηρνήθη τον μοναχικό βίο. Αποσηματίσθηκε μόνος του και ζούσε βίο λαϊκό. Ο Άγιος μπροστά σ' όλους τους κατοίκους τον επέπληξε δριμύτατα, εκάκισε την ανομία του, του συνέστησε ειλικρινή μετάνοια και επάνοδο στο μοναχικό βίο, διότι διαφορετικά το τέλος του θα είναι θλιβερό. Εκείνος ο άνομος δεν υπήκουσε στις παραινέσεις του Αγίου και το τέλος του όπως προείπε ο Άγιος υπήρξε οικτρό - Πνίγηκε στο ποτάμι.

Στη συγκέντρωση εκείνη, που έγινε στο Παλαιοσέλλι, ξεχώριζαν δύο κάτοικοι. Ο ένας πολύ καλά ντυμένος με τα ρούχα της εποχής, και ο άλλος ήταν τελείως ρακένδυτος. Όταν τους αντίκρουσε ο Άγιος στράφηκε προς τον καλοντυμένο κάτοικο λέγοντάς του. «Αγαπάς τον πλησίον σου»; Στην καταφατική απάντηση του κατοίκου ο Άγιος του είπε, «Βγάλε το ένα φόρεμά σου και χάρισέ το στον ρακένδυτο που έχει την άμεση ανάγκη του.» Ο κάτοικος αδίστακτα εδέρησε το φόρεμα στον ρακένδυτο και έτσι πήρε τον έπαινο του Αγίου.

Αλλά και με το μαρτύριο του Νεομάρτυρος Γεωργίου του εξ Ιωαννίνων, δεν έμεινε ανεπηρέαστη η Κοιλάδα του Αώου. Ο Δημήτριος Σαλαμάγκας στα «Απαντά του» Τόμος (3) γράφει: «Το έτος 1838, στα Ιωάννινα 17 Ιανουαρίου του ιδίου έτους, ημέρα Δευτέρα και ώρα σημερινή 10 π.μ. οι Τούρκοι απηγχόνισαν τον Νεομάρτυρα Γεώργιον. Αυτόπται μάρτυρες ως ο Γεώργιος Διαμάντης απ' την Κόνιτσα και ο Αδάμος απ' το χωριό Πάδες Κονίτσης, προεστώτες και άνθρωποι καλώτατοι περιγράφουν τα δραματικά περιστατικά της σύλληψης του Αγίου και έλαβον μέρος στη συμπλοκή ν' απελευθερώσουν τον Άγιο απ' τη φυλάκισή του και απαγχονισμό του. Ο Αδάμος απ' τους Πάδες ήτο και Βεκίλης στη Λάκκα Αώου και την αντιπροσώπευσε σε πολλές συνελεύσεις. Ο βασικός δε συνθέτης της ακολουθίας του Νεομάρτυρος Γεωργίου, ο στοργικώτατος, ο ευλαβέστατος υμνογράφος, συναξαριστής, ιστορητής και εγκωμιαστής του Αγίου, ήτο ο ιερομόναχος Χρύσανθος Λαϊνάς. Αναφέρει ούτος και τα θαύματα που έκαμε ο Νεομάρτυς Γεώργιος διά της Χάριτος του Χριστού και δεήσεις του. Πολλά τα ονόματα των θεραπευθέντων και ανάμεσά των ο Κώστας Νταβατζής απ' το Παλαιοσέλλι και μιά γυναίκα Σταμάτω στ' όνομα, απ' τη Λεσινίτσα, χωριά της Κοιλάδος τους Αώου. Μετά το μαρτύριο του Νεομάρτυρος Γεωργίου, ο Ιερομόναχος Χρύσανθος κατά κόσμον (Χριστοδουλος Λαϊνάς) εγκαταστάθηκε μόνιμα στην Κόνιτσα, όπου ίδρυσε επ' ονόματι του Αγίου Παρεκκλήσιον που σώζεται και σήμερα. Λόγω του χαρακτήρος του, απελάμβανε σεβασμού μεγάλου των κατοίκων, χριστιανών και αλλοθρήσκων, τους οποίους χωρίς διάκριση φιλανθρωπικά βοηθούσε. Εξετιμάτο ιδιαιτέρως και απ' τον Μητροπολίτη Βελλάς και Κονίτσης και του ανέθεσε την υψηλή αποστολή

του Πνευματικού Πατρός (εξομολογητού) ως μαρτυρούν τα ακόλουθα έγγραφα.

Οσιώτατε κυρ Χρύσανθε

Οι Χριστιανοί κατ' αυτάς έχουν ανάγκην δια να εξομολογηθούν. Διό διορίζεσαι εκ μέρους της Ιεράς Μητροπόλεως να εξομολογήσης όλους τους χωριανούς της χώρας Παλαιοσέλλι, και όσους δεν έλθουν παρακίνησέ τους ή Οσιότης σου δια να μην μεταλαμβάνουν αδιόρθωτοι και μην κάμης διαφορετικά και υγίαινε.

1837 Απριλίου 15
Ο του Αγίου Βελλάς
Παρθένιος

Ευλαβέστατοι ιερείς οι ψάλλοντες εις Γριζμπάνι και λοιποί πάντες ευλογημένοι χριστιανοί του χωρίου τούτου.

Κατ' αιτησίν σας ιδού σας αποστέλλομε τον ευλαβέστατον εν Ιερομονάχοις και Πνευματικόν κυρ Χρύσανθον, ίνα προσερχόμενοι προς αυτόν εξομολογηθήτε τα πραπτώματά σας κατά χρέος χριστιανικόν και λάβετε την άφεσιν όπως κοινωνήσητε των αχράντων μυστηρίων κατά τας ελευσομένας θείας εορτάς της Θεομήτορος.

Κόνιτσα 2 Αυγούστου 1865
Ο του Αγίου Βελλάς Επίτροπος
Οικονόμος Παπαϊωάννης

Αποστέλλοντες εις τα χωριά του Βιλατίου της καθ' ημάς Επαρχίας πνευματικόν τον Οσιώτατον εν Ιερομονάχοις κυρ Χρύσανθον, γνωστόν διά την εις τα μέρη ταύτα πολυετή διαβίωσιν αυτού, προσκαλούμεν άπαντας τους εκείσε ημετέρους χριστιανούς, μικρούς και μεγάλους, ίνα μετ' ευλαβείας προσερχόμενοι τη Οσιότητί του, εξομολογώνται τας αμαρτίας αυτών, και μεταλαμβάνωσι των αχράντων Μυστηρίων κατά τας ημέρας τούτας των δέκα πέν-

τε Αυγούστου, γινώσκοντες ότι εις τους ανεξομολογήτους μεταλαμβάνοντας κατ' αυτήν μάλιστα του έτους εποχήν, αντί θεραπείας πληθύνονται αι ασθένειαι.

1867 Αυγούστου 2 Κόνιτσα
Ο Βελλάς
Γερμανός.

(εκ του βιβλίου Παϊσιού, «Μικρά συμβουλή εις την Ιστορίαν της Εκκλησιαστικής Επαρχίας Βελλάς και Κονίτσης», 1969

Σημειώνουμε και τούτο, ότι εις τον Ναό του Αγίου Γεωργίου Παλαιοσελλίου, υπάρχει Άγιον Ποτήριον, αφιέρωμα του Ιερομονάχου Χρυσάνθου έτους 1869. Σώζεται δε και εικόνα στο Παλαιοσέλλι (Ναός Αγ. Παρασκευής) στην οποία εικονίζεται ο Νεομάρτυς Γεώργιος ο εξ Ιωαννίνων και παρά τους πόδας του ο Ιερομόναχος Χρυσάνθος Ικετεύων Αυτόν.

Όπως δε και ο Δημήτριος Σαλαμάγκας γράφει στα «Απαντά του» τόμος Γ' ο Χρυσάνθος είναι μια απ' τις πολλές φυσιογνωμίες εκείνες που μένουν άγνωστες. Στην Κοιλάδα δε του Αώου, η πνευματική προσφορά του ήτο μεγάλη

(συνεχίζεται)

Παρακαλούμε όσους μας στέλνουν εργασίες για δημοσίευση, αν είναι δυνατόν να τις δακτυλογραφούν, αν όχι να είναι καθαρογραμμένες και μόνο από τη μια μεριά της κόλας.

Αυτό διευκολύνει κι εμάς και το τυπογραφείο. Σε αντίθετη περίπτωση ή δε θα δημοσιεύονται ή θ' αργούν πάρα πολύ να δημοσιευτούν.

Χειρόγραφα δεν επιστρέφονται.

Σ.Ε.

Σχετικά με τη γέφυρα Ζέρμας - Καντσίκου.

Κύριε Διευθυντά, θα σας παρακαλέσω να δημοσιεύσετε εις το περιοδικό σας «ΚΟΝΙΤΣΑ» την απαντησή μου αυτή σχετικά με τα όσα στο προηγούμενο και προπροηγούμενο τεύχος δημοσιεύτηκαν από τον πολιτικό μηχανικό Θωμά Ζιώγα για την πέτρινη θολωτή γέφυρα που βρίσκεται στον ποταμό Σαραντάπορο και στη μέση των ορίων Ζέρμας - Κάντσικου.

Ο κύριος Ζιώγας ισχυρίζεται στα δημοσιεύματά του ότι η γέφυρα αυτή ανήκει στο χωριό του το Κάντσικο (Δροσοπηγή) σήμερα και μάλιστα χρησιμοποιεί πειστήρια για να μας πείσει ότι το Κάντσικο αποτελούνταν και αποτελείται από μαστόρους κτιστάδες και η Ζέρμα (Πλαγιά) σήμερα από κτηνοτρόφους, άρα λοιπόν οι κτιστάδες έφκιαξαν τη γέφυρα και σ' αυτούς ανήκει. Είναι όμως έτσι; Μήπως οι κτηνοτρόφοι δεν μπορούσαν να πληρώσουν τους κτιστάδες να φκιάξουν το γιοφύρι τους; Η όπου οι κτιστάδες φκιάνουν σπίτια είναι δικά τους;

Κύριε Ζιώγα, με λύπη μου θα μου επιτρέψετε να σας πω ότι ψεύδεσθε εκ

συνειδήσεως, τόσο για το γιοφύρι όσο και για το έμψυχο δημογραφικό υλικό των χωριών μας και μάλιστα εφαρμόζετε τέτοια ταχτική που και άλλοι στο παρελθόν εφήρμοσαν, αλλά απέτυχαν.

Το ψέμα όσες φορές και να το λες είναι ψέμα. Μόνον ο Γκαίμπελς έλεγε όταν το ψέμα το λες πολλές φορές το πιστεύεις και ο ίδιος. Μήπως αυτό θέλετε να γίνει; Σκόπιμα λοιπόν, παραγνωρίζετε τη σύνθεση των χωριών μας, ότι και τα δυο χωριά αποτελούνταν και αποτελούνται απο κτηνοτρόφους και μαστόρους (κτιστάδες) με περισσότερους κτηνοτρόφους η Ζέρμα, αλλά με ισάξιους στην τέχνη μαστόρους και για την αλήθεια της ιστορίας θα πρέπει να τονισθεί ότι οι μαστόροι του Κάντσικου ως επί το πλείστον δουλεύανε στο εσωτερικό της χώρας, ενώ της Ζέρμας δουλεύαν Αγίους Σαράντα - Αυλώνα και Δέλβινο. Και στο σημείο αυτό θα σας συνιστούσα να ρωτήσετε τους χωριανούς σας, ποιοί μαστόροι σάς γυρίζουν την πλάκα από τα σπίτια σας σήμερα; Μήπως οι Ζερματινοί; όσο για τη γέφυρα, φίλε Ζιώγα, θα σας αναφέρω κάτι και ίσως αυτό να αποτελεί τεκμήριον, αλλά σήμερα δεν μπορεί να επιβεβαιωθεί, διότι τα γραπτά σχετικά με τη γέφυρα, πράγματι βρισκότανε στο Μοναστήρι της Ζέρμας και ίσως το Μοναστήρι να έπαιξε πρωτεύοντα ρόλο για την κατασκευή του γεφυριού. Όταν ήμουν μαθητής του σχολείου μας πήγαμε εκδρομή τα δυο σχολεία (Ζέρμα - Κάντσικο) στο γιοφύρι και εκεί ο αξέχαστος δημοδιδάσκαλος του χωριού μας Θωμάς Μήτσης μας είπε το ιστορικό του γεφυριού και με τη βεβαιότητα ότι αυτό είναι γεφύρι της Ζέρμας και ότι σχετικά με την κατασκευή του υπάρχουν τα κείμενα εις τα βιβλία του Μοναστηριού και μην διαμαρτύρεσθε ότι κακώς η τηλεόραση ανέφερε το γεφύρι της Ζέρμας - διότι παλαιά όλοι λέγανε το γεφύρι της Ζέρμας και ποτές του Κάντσικου.

Ο ισχυρισμός, κύριε Ζιώγα, είναι αστήριχτος και ψευδής και λίγη διεθνικότητα νομίζω ότι δεν έβλαπτε.

Όσον αφορά για σχέδια εντυπώσεων που μας αναλύετε και τους συλλογισμούς που στο δημοσίευσμά σας κάνετε, θα μου επιτρέψετε να πω ότι οι παλιοί έμπειροι τεχνίτες ήταν απλοί και κάτι το απλό είναι και σοφό. Πάρα πολλά έπρεπε να σας απαντήσω και σε άλλη γλώσσα, διότι και στο παρελθόν έχετε ξανά ασχοληθεί με αυτό το θέμα, αλλά με λιγότερα ψέματα, όμως σταματώ εδώ και συμφωνώ ότι η γέφυρα πρέπει να διατηρηθεί η επαρχία μας και ειδικότερα η λάκκα μας δεν πρέπει να αφανισθεί.

Με την ευκαιρία αυτή θα ήθελα να σας ρωτήσω τι έκανε και τι κάνει η ομοσπονδία όταν κάποτε σε «συνέδριο» στη Κόνιτσα έβαλε κάποιους στόχους ανάπτυξης;

Και τώρα σχετικά με το γιοφύριας βάλουμε τα πράγματα στη θέση τους ανεξάρτητα απο το ποιοί την έφκιαξαν ή ποιοι πλήρωσαν για να τη φκιάξουν.

Το γεφύρι αυτό είναι χτισμένο στον ποταμό Σαραντάπορο, μεταξύ Ζέρμας και Κάντσικου. Τα όρια των δυο χωριών μας στο σημείο αυτό είναι η μέση της κοίτης του ποταμού και όπως καλώς γνωρίζετε, ο έχων το οικόπεδο κατέχει ολόκληρο το ακίνητο. Αυτή είναι η αδιαμφισβήτητη πραγματικότητα. Το γιοφύρι ανήκει στα δύο χωριά μας. Αυτά για την αλήθεια και την τάξη.

Βασίλειος Μήτσης

Σημείωση:

Με αφορμή το θέμα που έχει προκύψει σχετικά με το γεφύρι μεταξύ Ζέρμας - Κάντσικου, έχουμε τη γνώμη ότι οι διαφορές απόψεων, γενικά, καλό είναι να μην οδηγούν σε προσωπικές επιθέσεις και βαρείς χαρακτηρισμούς.

Εν Αθήναις - Περιστέρι 20-10-88

Προς
Το Διοικητικόν Συμβούλιον της Αδελ-
φότητας
Μολυβδοσκεπαστινών - Κονίτσης - ΙΩ-
ANNINΩΝ
Πατησίων αριθ. 4
Εντάυθα Τ.Κ. 10564

ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΣΗ

Προς ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΗ ΚΟΝΙΤΣΗΣ
Ιερά Μονή Μολυβδοσκεπάστου
Κοινοτικό Συμβούλιο της Κοινότητας
Μολυβδοσκεπάστου.

ΘΕΜΑ: Βυρσοδεψείο.

Κύριοι

Εις απάντησιν Υμετέρας προ-
σκήσεως, διευκρινισπκώς, σας αναφέ-
ρω τα κάτωθι:

Το Βυρσοδεψείο εις την Κοινότη-
τά μας αποτελεί αντικείμενον προβλη-
ματισμού των κατοίκων μας και των πέ-
ριξ χωριών, ειδικώτερον των Αλβανι-
κών συνόρων. Θα ήθελα να υπομνήσω
εις τους αρμοδίους της Κοινότητος και
της Αδελφότητος ότι είναι ευαίσθητο
και ανυποχώρητο αίτημα να μη μετα-
βληθή η υπάρχουσα κατάσταση του
χωριού μας ο κάμπος μας, το Μοναστή-
ρι και η ένωση των ποταμών (ως επίμα-
χο σημείο Βυρσοδεψείου), με άλλα λό-
για η απώλεια της φυσικής ομορφιάς
του τόπου μας.

Διότι καταστρέφεται το περιβάλ-
λον, η φυσική και αρμονική ύπαρξις του
τοπίου, το οποίο αποτελεί σοβαρό στοι-
χείο στήριξης της όλης προβολής και α-
νάπτυξης της Κοινότητος.

Αντί να βοηθήσουμε εις την με-
γαλυτέραν συνοριακήν Τουριστικήν α-
νάπτυξιν του χωριού μας, λόγω παναρά-
χαιας ιστορίας, αγνοούμε την φθείνου-
σα αυτή γη μας και αντί να αξιοποιή-
σουμε τις φυσικές ομορφιές τα εκκλη-

σιαστικά ιστορικά τοπία μας, καταστρέ-
φουμε το φυσικό κάλος της τοποθεσίας
και ειδικώτερον την συμβολή των ποτα-
μών, ρίπτοντας τα λύματα του Βυρσο-
δεψείου επί των Αλβανικών συνόρων,
με ανήθικον και ανάρμοστον συμπερι-
φορά.

Άμεση συνέπεια του χωριού μας
με απρόβλεπτες συνέπειες του απλού
τουρισμού μας επί των συνόρων και το
σπουδαιότερον ότι ουδέν οικονομικόν
όφελος υφίσταται η Κοινότης.

Ποιά η επιστημονική μελέτη που έχετε,
ποιά η σφαιρική πλευρά του θέματος ως
προς το Νομαρχιακόν όργανον Ιωαννί-
νων κ.λ.π.; Παράδειγμα έχομεν την εξέ-
γερσιν των κατοίκων Κονίτσης - Δελβι-
νακίου - Κεφαλοβρύσου. Με πολύ θό-
ρυβο και εντυπώσεις ξεκίνησε η Κοινό-
της μας. Χρειάζεται γνώσις και σοβαρό-
της. Δια τους λόγους αυτούς, δεν εγκρί-
νων την εγκατάστασιν του Βυρσοδε-
ψείου, σε τοποθεσία του χωριού μας και
εκφράζω τη λύπη μου.

Με πατριωτικούς χαιρετισμούς

Γεώργιος Τζιάτζιος

Συνταξιούχος

Κουντουριώτου 45 Περιστέρι 12132

Τηλ. 5714455

ΠΩΛΕΙΤΑΙ

Αγρός ποτιστικός 12 στρεμ. περίπου
(Αναδασμός Κόνιτσας)

Πληροφορίες: Γιάννης Αδαμαντίδης

Τηλ. 01 - 6513385 Αθήνα

ΑΠΟ ΤΟ ΣΥΛΛΟΓΟ ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΚΟΝΙΤΣΑΣ

Στις 4 - 12 - 88 ο Σύλλογος Γυναικών Κόνιτσας είχε την ευκαιρία να συναντήσει μια ομάδα από το Γυναικείο Συνεταιρισμό Βελβεντού.

Η ομάδα αυτή πέρασε από την πόλη μας επιστρέφοντας από το Τσεπέλοβο και το Μονοδέντρι, τα οποία επισκέφτηκαν στα πλαίσια μιας διήμερης εκδρομής.

Οι φίλες μας μίλησαν για τη ζωή και τη δράση τους στη μικρή τους πόλη που χάρη στη δική τους ζωτικότητα και τη δραστήρια παρουσία του Δημάρχου τους, αποτελεί μια φωτεινή εξαίρεση στη γενική στέγνια της επαρχίας.

Ο συνεταιρισμός τους ιδρύθηκε το 1985 και αριθμεί 150 μέλη, από τα οποία τα 80 ασχολούνται με την υφαντική και τη μεταποίηση αγροτικών προϊόντων. Η ειδίκευση των γυναικών στους τομείς αυτούς, έγινε μέσα από τα προγράμματα του ΟΑΕΔ, ενώ η Ν.Ε.Λ.Ε. διέθεσε αρχιτέκτονα για το σχεδιασμό των υφαντών και χημικό για την επεξεργασία και κονσερβοποίηση φρούτων που γίνονται με τον παραδοσιακό τρόπο.

Οικονομικές ενισχύσεις έχουν λάβει ακόμη από τον ΕΟΜΜΕΧ και το Δήμο Βελβεντού. Σήμερα οι κομπόστες, οι μαρμελάδες και τα γλυκά κουταλιού του συνεταιρισμού πωλούνται σε δυο καταστήματα υγιεινής διατροφής στην Αθήνα. Οι ίδιες οι γυναίκες εκτός από την παραγωγή των υφαντών, αναλαμβάνουν και το μάρκετινγκ των προϊόντων τους δειγματίζοντάς τα στα νησιά κυρίως.

Στόχος του συνεταιρισμού είναι να επεκτείνει του τομείς δράσης του, ώστε να εργαστεί μεγαλύτερος αριθμός γυναικών, και να αποκτήσει τη δική του στέγη, αφού ενταχθεί στο νόμο 1262.

Η επαφή μας με τις γυναίκες του Βελβεντού μας θύμισε τις προσπάθειες του δικού μας συλλόγου, όταν παλιότερα θέλησε να κάνει κάτι παραγωγικό, ώστε να βρουν εργασία οι γυναίκες της Κόνιτσας, και συνάντησε την αντίδραση και την αδιαφορία της Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Η ευθύνη βέβαια βαρύνει και μας τις ίδιες που δείξαμε διστακτικότητα και έλλειψη διάθεσης για αναζήτηση αγορών, που θα απορροφούσαν τα προϊόντα μας.

ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΜΟΛΙΣΤΙΝΩΝ
«Η ΜΟΛΙΣΤΑ»

Αθήνα, 15 Οκτωβρίου 1988

Προς τη
Συντακτική Επιτροπή
του Περιοδικού «ΚΟΝΙΤΣΑ»

Θα ήθελα αρχικά να συγχαρώ την Εκδοτική Επιτροπή για την πολύ μεγάλης σημασίας έκδοση του περιοδικού. Έχω να εκφράσω εκ μέρους των συγχωριανών μου της Μόλιστας ένα παράπονο.

Ενώ καταβάλλουμε μια προσπάθεια για την προβολή και το καλό του χωριού μας και άρα του τόπου μας, στην κατά τα άλλα εξαιρετη ύλη παραλείψατε να αναφερθείτε στις πολιτιστικές μας εκδηλώσεις του χωριού που έγιναν για το σκοπό αυτό.

Συγκεκριμένα οργανώσαμε φεστιβάλ με δημοτική μουσική με παραδοσιακό γλέντι και κάναμε τα εγκαίνια του πολιτιστικού μας Κέντρου. Επειδή πιστεύουμε στη μεγάλη σημασία της αποκέντρωσης ακόμα και στα πλαίσια του νομού μας, παρακαλούμε θερμά αν είναι δυνατόν να αφιερώνετε κάποια αποσπάσματα της ύλης σας για τα μικρά κύτταρα της παράδοσης όπως είναι το χωριό μας η Μόλιστα.

Με εκτίμηση
Ο πρόεδρος του συλλόγου
ΙΩΑΝΝΗΣ ΛΕΤΣΙΟΣ

Σημείωση: Οι στήλες του περιοδικού μας, όπως διακηρύξαμε και από το ξεκίνημά μας, είναι πάντα ανοικτές για όλους τους Συλλόγους, τις Κοινότητες και για οποιανδήποτε θέλει να γράψει κάτι για την επαρχία μας.

Ας φροντίζουν, λοιπόν, όλοι να μας ενημερώνουν εγκαίρως γιατί είναι αδύνατο σε μας να είμαστε πανταχού παρόντες στις εκδηλώσεις Συλλόγων και Αδελφοτήτων.

Όσο για το γλέντι των Μολιστινών, κάποια μέλη του Συλλόγου είχαν υποσχεθεί πως θα μας έστειλαν σχετικό κείμενο για δημοσίευση, αλλά δεν το λάβαμε.

Και πάλι επαναλαμβάνουμε: Στην διάθεση όλων

Σ.Ε.

Ο Σύλλογος Εξοχικών - Τραπεζιτών Κόνιτσας

Την 5η Ιουνίου 1988 ο Σύλλογός μας πραγματοποίησε την ετήσια καθιερωμένη εκδρομή του στα Βάλσα Αιγίου, και η οποία εστέφθη με μεγάλη επιτυχία. Η πλούσια βλάστηση, τα πλατάνια και τα δροσερά νερά έφεραν στη μνήμη μας το όμορφο χωριό μας, το γλέντι δεν άργησε να ανάψει και το κέφι ήταν πολύ μεγάλο.

Η ευχή για πολλές και συχνές παρόμοιες συναντήσεις ήταν στα χείλη όλων μας.

Ιωάννα Στρατισιάνη

Ανταπόκριση από το Κεφαλοχώρι

Στο Κεφαλοχώρι, μετά από προκήρυξη του προέδρου της κοινότητας, πραγματοποιήθηκε στις 8 του μηνός Αυγούστου γενική συνέλευση των κατοίκων και συζητήθηκαν θέματα τα οποία ήταν γραμμένα στην προκήρυξη. Στην συνέλευση παρέστησαν και οι πρόεδροι της Αδελφότητας Λυκορραχιτών Αθήνας κ. Θεοφ. Φασούλης της Αδελφότητας Λυκορραχιτών Θεσσαλονίκης κ. Τηλέμαχος Μπίκης καθώς και του φιλοπρόοδου Συλλόγου Κεφαλοχωρίου κ. Νικόλαος Φασούλας. Μετά από πρόταση της συνέλευσης ορίστηκε προεδρείο με προεδρεύοντα τον Χρήστο Π. Φασούλη, πρακτικογράφο τον Σωτήριο Β Σδούκο και μέλος τον Απόστολο Γ. Καρανίκα. Στην αρχή έγινε η λογοδοσία του Προέδρου της Κοινότητας κ. Ευαγγέλου Ν. Σδούκου για τα πεπραγμένα της Κοινοτικής αρχής κατά το οικονομικό έτος 1988 και ευθύς αμέσως η Συνέλευση εισήλθε στην συζήτηση των θεμάτων της προκήρυξης.

Το θέμα που απασχόλησε κατά κύριο λόγο την συνέλευση ήταν εκείνο της επέκτασης του οικισμού. Η θεομηνία (κατολίσθηση) που έπληξε πριν αρκετά χρόνια το χωριό Λυκκόραχη έκανε αναγκαία την μεταφορά του και την δημιουργία της σημερινής κοινότητας του Κεφαλοχωρίου χωρίς όμως να έχουν αποκατασταθεί όλοι οι κάτοικοι της Λυκκόραχης. Με την παλινόσταση των πολιτικών προσφύγων το πρόβλημα της στέγης παίρνει καινούργιες διαστάσεις αν λάβουμε υπ' όψιν μας το γεγονός πως οι περισσότερες των πολιτικών προσφύγων είχαν απαλλοτριωθεί αλλά και λόγω της απουσίας των δεν υπήρχε ειδικό πρόγραμμα αποκατάστασής των. Πέρα από αυτά, από τότε που δημιουργήθηκε ο νέος οικισμός ο πληθυσμός και

οι οικογένειες της κοινότητας Κεφαλοχωρίου έχουν αυξηθεί και εκτός αυτού υπάρχει έντονη επιθυμία και ζηλευτό ενδιαφέρον πολλών μεταναστών εσωτερικού και εξωτερικού για επιστροφή και μόνιμη εγκατάσταση στο χωριό. Με δεδομένη λοιπόν την αναπτυξιακή δυνατότητα του χωριού και την ζωντανή θέληση των κατοίκων για δημιουργία και σε συνδυασμό με το γενικότερο πνεύμα της αποκέντρωσης, είναι χρεός της πολιτείας να προβεί στις απαραίτητες διαδικασίες και την δημιουργία των απαραίτητων προϋποθέσεων για την ανάπτυξη του οικισμού. Με βάση τα παραπάνω η συνέλευση έλαβε τις πιο κάτω αποφάσεις. Η κοινότητα να ζητήσει από την Πολιτεία για την κάλυψη των μεγάλων στεγαστικών αναγκών όπως γίνει αναγκαστική απαλλοτρίωση της περιοχής που βρίσκεται σε ακτίνα πεντακοσίων μέτρων από το κέντρο του χωριού και ταυτόχρονη επέκταση και τροποποίηση του ρυμοτομικού σχεδίου για την δημιουργία νέων οικοπέδων.

Επίσης αποφασίσθηκε άρση των παραβιάσεων των ορίων των οικοπέδων και περιορισμός των κατοίκων στην πραγματική και ακριβή έκταση που τους παραχωρήθηκε. Αναφορικά με την μη δημιουργία του αναγκαίου σκουπιδότοπου η συνέλευση κατέληξε στο συμπέρασμα πως αυτό οφείλεται στην χρονοβόρα γραφειοκρατική διαδικασία και πως πρέπει η Πολιτεία για την λύση του προβλήματος να δεχθεί το χώρο που υπέδειξε η κοινότητα ως τον πλέον κατάλληλο. Τέλος η γενική συνέλευση συζήτησε το πρόβλημα της οικονομικής αυτοτέλειας των Ο.Τ.Α. και θεώρησε αναγκαία την οικονομική τους επιχορήγηση από το κράτος για να μπορέσουν να ανταποκριθούν στις απαιτήσεις της σύγχρονης λειτουργίας των.

Σωτήρης Φασούλης.

ΒΑΣΙΛΗΣ ΚΕΛΑΪΔΗΣ

Το Καλλιτεχνικό Πνευματικό Κέντρο «Ώρα» στην Αθήνα παρουσίασε τη δουλειά του ζωγράφου Βασίλη Κελαϊδή. Η έκθεση άνοιξε στις 31 Οκτωβρίου και έκλεισε στις 18 Νοεμβρίου '88.

Ο Β. Κελαϊδής γεννήθηκε στα Χανιά της Κρήτης, το 1938. Σπούδασε ζωγραφική και ψηφιδωτό στην ΑΣΚΤ. Το 1976, με υποτροφία του ιδρύματος FORD, ταξίδεψε στην Ευρώπη όπου ήρθε σε επαφή με σύγχρονες καλλιτεχνικές αντιλήψεις. Οργάνωσε δέκα ατομικές εκθέσεις στην Ελλάδα και σε διάφορες πόλεις του εξωτερικού, σε παρουσιάσεις της σύγχρονης ελληνικής τέχνης οργανωμένες από την Εθνική Πινακοθήκη και το Υπουργείο Πολιτισμού, όπως στην γκαλερί C. N. A. στο Σικάγο (1974), στην Μπιενάλε Αλεξανδρείας (Α' Βραβείο ζωγραφικής, 1976) στην έκθεση «Πανόραμα ελληνικής ζωγραφικής» στο Ντόρτμουντ της Δ. Γερμανίας (1976), στη διεθνή έκθεση ζωγραφικής και χαρακτικής στο Βουκουρέστι (1977) και στη Βουδαπέστη (1978)

και στη διεθνή έκθεση ζωγραφικής γλυπτικής στο Grand Palais στο Παρίσι (1978). Επίσης πήρε μέρος στην έκθεση «Μνήμες - Αναπλάσεις - Αναζητήσεις» στην Εθνική Πινακοθήκη.

Έργα του βρίσκονται στην Εθνική Πινακοθήκη, στο μουσείο Βορρέ, στην Εθνική Τράπεζα, στις Δημοτικές Πινακοθήκες της Θεσ/νίκης, της Καλαμάτας και των Χανίων. Επίσης σε ιδιωτικές συλλογές στην Ελλάδα και το εξωτερικό. Ζει και εργάζεται στην Αθήνα και τα Χανιά και είναι παντρεμένος με τη συμπατριώτισσά μας Αρετή Παπαχρήστου.

Η ΜΑΘΗΤΙΚΗ ΜΑΣ ΣΤΗΛΗ

Ομιλία που εκφωνήθηκε απο το μαθητή ΣΤ' Τάξης Β' Δημοτικού Σχολείου Κόνιτσας - ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ ΣΤΑΥΡΙΔΗ. 17-11-88

ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ 1988

Σεβαστοί μας δάσκαλοι - Αγαπητοί μας φίλοι.

Γιορτάζουμε σήμερα και τιμούμε την επέτειο της εξέγερσης του Πολυτεχνείου, του Έπους αυτού του νεότερου Ελληνισμού, που είναι η γιορτή της Ελευθερίας, της Δημοκρατίας, της αγωνιστικότητας και του πάθους της νεολαίας για το δίκαιο.

Η εξέγερση του Πολυτεχνείου, αποτελεί την κορυφαία στιγμή και έχει καθιερωθεί να γιορτάζεται κάθε χρόνο σαν σύμβολο του αντιδικτατορικού αγώνα.

Τον Απρίλιο του 1967, μια ομάδα συνταγματαρχών πήρε βίαια την εξουσία, προφανώς για να δημιουργήσει ένα καλύτερο αύριο. Οι οικονομικές όμως σπατάλες, η λογοκρισία, τα βασανιστήρια στα κρύα υπόγεια της ασφάλειας και της ΕΑΤ - ΕΣΑ όχι μόνο δε θα βοηθούσαν για το αύριο, αλλά έκαναν να μην υπάρχει μέλλον. Σκοπός της χούντας ήταν η πά-

ταξη και η καταστροφή κάθε πολιτικής ελευθερίας των ατόμων.

Δίωκαν τους πολίτες για τα πολιτικά τους «Πιστεύω» για τη συμμετοχή τους σε πολιτικές αντιστασιακές οργανώσεις.

Η νεολαία, που κόχλαζε μέσα της το αίμα για την αδικία που γινόταν εκδήλωνε συνεχώς την αντίθεσή της με εξεγέρσεις, όπως αυτή του Φλεβάρη του 73 με φοιτητές της Νομικής Σχολής και η δικτατορία από το άλλο μέρος αρχίζει τις πρώτες ενέργειες εναντίον των νέων άοπλων παιδιών. Έχει αντιληφθεί πως οι νέοι είναι η ψυχή του αντιφασιστικού αγώνα.

Στην αρχή ο αγώνας ήταν ένα κίνημα για εκδημοκρατισμό της Παιδείας και τη λειτουργία του εκπαιδευτικού συστήματος. Αργότερα όμως οι φοιτητές κατάλαβαν πως δε θα γινόταν αλλαγή με αυτή την πολιτική κατάσταση.

Γι' αυτό με το σύνθημα «ΨΩΜΙ - ΠΑΙΔΕΙΑ - ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ» έβαλαν αμέσως σκοπό να ρίξουν τη χούντα και να αλλάξουν την πολιτική κατάσταση. Αγωνίστηκαν σκληρά, θαρραλέα, με πάθος, με ορμή και η καρδιά της Ελλάδας, εκείνα τα 24ωρα να πάλλει στην περιοχή του Πολυτεχνείου.

Το ξέσπασμα αυτό του Νοέμβρη ήταν δίκαιο, ηρωικό, ένας αγώνας μίσους του λαού κατά της δικτατορίας, του δημοκρατικού πάθους για αγώνα και θυσίες για την πραγματική Δημοκρατία. Το ξέσπασμα αυτό ανέβασε την αγωνιστική διάθεση του λαού μας και αποτέλεσε ένα σοβαρό πλήγμα κατά της λαομίσητης δικτατορίας.

Αυτή η ηρωική - λαϊκή εξέγερση, η τόσο ζωντανή εντάσσεται στις συγκλονιστικότερες και τις πιο σπάνιες ιστορικές στιγμές της ιστορίας της Χώρας μας.

ΜΙΚΡΟ
ΑΦΙΕΡΩΜΑ
ΣΤΗ
ΧΡΥΣΟΥΛΑ
ΧΑΛΟΥΛΟΥ

Για ένα άνθρωπο τόσο δεμένο με τη ζωή, ταγμένο στην υπηρεσία της ζωής, για ένα άνθρωπο που βρισκόταν στην πιο καλή, στην πιο ρωμαλέα φάση της ζωής του, είναι δύσκολο να μιλήσει κανείς για θάνατο.

Ένα βιογραφικό σημείωμα της σύντομης αλλά δημιουργικής πορείας της και ένα απόσπασμα από το ποίημα του Γ. Ρίτσου «Το τραγούδι της Αδελφής μου» είναι ένα ελάχιστο αντίδωρο στη δική της προσφορά.

Η Χρυσούλα Χαλούλου γεννήθηκε στην Κόνιτσα το 1951. Φοίτησε στο Β' Δημοτικό Σχολείο Κόνιτσας και στη συνέχεια σε Γυμνάσιο και Λύκειο του Αγρινίου, όπου εργαζόταν τότε ο πατέρας της.

Το 1969 εισήλθε στην Ιατρική Σχολή του Παν/μίου Θεσ/νίκης, από όπου και πήρε το δίπλωμα του γιατρού. Στο Ιπποκράτειο Νοσοκομείο Θεσ/νίκης ειδικεύτηκε στην ειδικότητα του Μικροβιολόγου.

Από το 1980 ασκούσε ελεύθερα το ιατρικό επάγγελμα και παράλληλα τα τελευταία χρόνια εργαζόταν και στο ΙΚΑ Ιωαννίνων.

Γιατρός με γερή κατάρτιση, σχολαστικότητα και υπευθυνότητα. Εμείς οι Κονιτσιώτες νιώσαμε να ακουμπάμε σε γερό αντιστύλι, όταν ζητούσαμε τη γνώμη της σε θέματα της υγείας μας.

Ασχολήθηκε ενεργά με τα κοινά της Κόνιτσας ως Δημοτική Σύμβουλος από το 1982. Στις Δημοτικές εκλογές του 1986 ηγήθηκε του συνδυασμού «Δημοκρατική Κίνηση» που ένωνε τις ευρύτερες δημοκρατικές δυνάμεις της Κόνιτσας. Έχουν εγγραφεί βαθιά μέσα μας η καθάρια φωνή της και ο μεστός λόγος της, δείγμα της πνευματικής της ωριμότητας.

Οι απόψεις της ως Δημοτικής Συμβούλου ήταν πάντα ξεκάθαρες και θετικές. Τελικά επιστρέφοντας με το αυτοκίνητό της στα Γιάννενα, μετά από συνεδρίαση του Δημοτικού Συμβουλίου στις 22/11/88, νύχτα με καταρρακτώδη βροχή, βρήκε το θάνατο.

ΤΟ ΤΡΑΓΟΥΔΙ ΤΗΣ ΑΔΕΛΦΗΣ ΜΟΥ

ΓΙΑΝΝΗΣ ΡΙΤΣΟΥ

*Τὸ ἤρεμο πρόσωπο
τῆς αἰωνιότητος
θραύει τοὺς τρικυμισμένους καθρέφτες
τῶν λυγμῶν.
κι ὁμως ἀκόμη ἀκοῦμε ἐντὸς μας
τῶν λυγμῶν τὴν τρικυμία.*

Κοιτάω τὸν οὐρανὸ
ρίχνοντας φιλικὰ στὸ χῶμα
μιὰ φούχτα σπόρους.
Ἄδελφή μου,
πιδ πέρα ἀπὸ σένα κι ἀπὸ μένα,
πιδ πέρα ἀπ' τὸ θαμπό μας βλέμμα,
πιδ πέρα ἀπ' τὴ θαμπὴ γραμμὴ τῆς γῆς,
ἐκεῖ στὴ ρίζα τοῦ παγτοῦς
ἄκου τὸ κύμα τῆς ἄρμῆς
ποῦ ὑπέροχο, ἀνεξέλεγκτο κι ἀξήγητο
μᾶς ἐπλασε καὶ μᾶς ἐξουσιάζει.
Τί νὰ ποῦμε;
Ἄνοιγω τίς πύλες
μ' ἔντρομο θαυμασμὸ
μπροστὰ στὴ Δημιουργία
κι ἀλλάζω τὴν ὁδύνη σ' ἔκσταση
καὶ τὴν κραυγὴ σὲ προσευχή.
Τὰ φωτεινὰ μαλλιά τῶν δριζόντων
μοῦ σκουπίζουν
τὰ ματωμένα πόδια μου
κι ἀνηφορίζω ἐλαφρὸς καὶ χαρούμενος
πρὸς τὰ ὕψη τοῦ χαμόγελου.
Ἥλιε, Ἥλιε,
πατέρα, προστάτη μου,
δέξου με τώρα.
Κανένας κρίκος δὲ μοῦ δένει
τὰ φτερά μου στὴ γῆ.
Τὸ φῶς ἀκμάζει πιὸ ψηλὰ
κι ἀπ' τὴν ἀγάπη σου, ἀδελφή μου,
κι ἀπ' τὴν ἀγάπη μου.

ΣΤΗΝ ΑΓΓΕΛΙΚΗ ΠΑΠΑΚΩΣΤΑ

Πάνε 30 χρόνια από τότε, κάπου στα 1958, όταν εμείς τα σχολιαρούδια του Α' Δημοτικού Σχολείου τελειώναμε το σχολείο και γυρίζαμε χαρούμενα στα σπίτια μας, όταν εκεί πάνω από το περιβόλι και έξω στο πεζούλι του σπιτιού σου, συνταξιούχος διδασκάλισσα τότε, μας περίμενες πάντα Κυρία Αγγελική και όταν σε χαιρετούσαμε μας αγκάλιαζες με καλοσύνη και μας ρωτούσες με μητρική στοργή τι μάθημα κάνατε στο σχολείο, γιατί μιλήσατε και μας έκανες διάφορες ερωτήσεις.

Είχες αγωνισθεί 40 ολόκληρα χρόνια με όλες τις δυνάμεις σου στο Δημοτικό Σχολείο της Άνω Κονίτσας, όπως λεγόταν τότε που διορίστηκες το 1911 στην Τουρκοκρατούμενη Κόνιτσα και είχες προσφέρει ό,τι καλύτερο είχες στους μαθητές σου.

Το ασίγηστο πάθος για το σχολείο και τους μαθητές συνεχιζόταν αμείωτο και πάντα κοιτούσες προς το σχολείο και χαιρόσουν ακούγοντας το κουδούνι και τις φωνές των μαθητών.

Κόρη του Σχολάρχη Νικολάου Παπακώστα και της Καλλιόπης Δόβα παρακολούθησες τα μαθήματα του Δημοτικού και του Σχολαρχείου Άνω Κονίτσας και σε ηλικία 12 μόλις ετών ως αριστούχος προτάθηκες από τον τότε Δεσπότη Κόνιτσας Κων-νο, που ήταν και συνοδικός στην Κωνσταντινούπολη να παρακολουθήσεις τα μαθήματα ως υπότροφη από τα σκλαβωμένα μέρη στο Ζάππειο Παρθεναγωγείο της Πόλης. Έξι ολόκληρα χρόνια έμεινες μακριά από την αγαπημένη σου Κόνιτσα στην Πόλη και αφού τελείωσες και το Διδασκαλείο γύρισες σε ηλικία 18 ετών να υπηρετήσεις στο σχολείο που έμαθες τα πρώτα σου γράμματα με την συμπάρσταση και βοήθεια του Σχολάρχη πατέρα σου.

Με επιμονή και υπομονή, αγάπη και στοργή επιδόθηκες στο πολύμοχθο έργο της ψυχικής καλλιέργειας των μαθητών.

Φιλόπονη και ακούραστη, αυστηρή και δυναμική κατά τις συνήθειες της εποχής έκανες το καθήκον σου με συνέπεια και παραδειγματική αφοσίωση.

Σαν Πρόεδρος του Συλλόγου Δασκάλων και Νηπιαγωγών Κόνιτσας εκφράζω τα θερμά μου συλλυπητήρια στους προσφιλείς σου συγγενείς και εύχομαι το χώμα που θα σε σκεπάσει να είναι ελαφρύ και η μνήμη σου Αιώνια

*Γιάννης Ντάφλης
Πρόεδρος Συλλόγου
Δασκάλων - Νηπιαγωγών
Κόνιτσα*

- Ο κ. Βασίλης Γκότζος έστειλε στο Γηροκομείο Κόνιτσας 5.000 Δρχ. στη μνήμη του θείου του Χαρίλαου Τσιατσία.

ΒΙΒΛΙΟΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ «ΑΝΑΓΚΕΣ ΚΑΙ ΑΠΕΙΡΟ» ΣΤΥ- ΛΙΑΝΟΥ ΝΟΥΤΣΗ

Στις 30 σελίδες του βιβλίου του: «Ανάγκες και άπειρο» ο Στυλιανός Σ. Νούτσης, με λόγια απλά και άμεσα προσεγγίζει διαισθητικά μάλλον τα μεγάλα προβλήματα και ερωτηματικά που βασανίζουν τον άνθρωπο και την ανθρωπότητα από τη γέννησή τους, όπως: Τι είναι αλήθεια, τι χαρά, ποιο είναι δίκαιο, υπάρχει αθανασία, ποια είναι η ουσία του θεού: κ.τ.π.

Οι σκέψεις που διατυπώνονται διαποτισμένες από έναν βαθύ ανθρωπισμό όπου το αίτημα για ειρήνη και αγάπη κυριαρχεί, εκφράζουν προσωπικά βιωμένες καταστάσεις και ανησυχίες και είναι, ίσως, αυτό το στοιχείο, δηλαδή η υποκειμενική τους διάσταση, που τις κάνει περισσότερο ευπρόσδεκτες και χρήσιμες.

Για να εκφράσεις τις σκέψεις σου απλά και τίμια, δηλαδή ελεύθερα, χωρίς περιττά στολίδια ή λογικούς λαβύρινθους χρειάζεται γνώση και τόλμη.

Ευχόμαστε το βιβλίο αυτό να βοηθήσει ώστε τα λόγια του συγγραφέα «...έχω ανάγκη από έναν καλύτερο κόσμο. Έναν κόσμο, με περισσότερη χαρά και λιγότερη δυστυχία...» να γίνουν πραγματικότητα.

I.T.

Κυκλοφόρησε το Γ' τεύχος του πρώτου τόμου «η Βούρμπιανη της Ηπείρου» του συνεργάτη μας Τάσου Ευθυμίου.

Η Σ.Ε. τον συγχαίρει και του εύχεται κουράγιο για τη συνέχεια.

Δ/ση συγγραφέα: Γ. Ζαλοκώστα 1, ΙΩΑΝΝΙΝΑ Τηλ. 37044.

ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ ΕΥΘΥΜΙΟΥ

Η ΒΟΥΡΜΠΙΑΝΗ

ΤΗΣ ΗΠΕΙΡΟΥ

Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΚΑΙ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑ ΤΗΣ

Το γραφικό παρεκκλήσι του Αγίου

ΤΟΜΟΣ ΠΡΩΤΟΣ

ΤΕΥΧΟΣ Γ'

(Περιέχει: Γεγονότα 1875 - 1913. Η Φιλελλ. Αδελφότητα και οι Δασκαλοί και τα Σχολεία, Αρματωλοί και Κλέφτες. Μνημεία Ορθοπευτικής ευλαβείας. Έγγραφα - ντοκουμέντα κλπ.)

ΙΩΑΝΝΙΝΑ 1988

Ποιήματα συμπατριωτών μας

Χρόνος

Κύτταξα τον χρόνο στο καθρέφτη μου,
και γέλασα πικρά με την υπαρξή του.
Κύτταξα τον χρόνο στα βουνά και καθη-
σύχασα
την συνειδησή μου στην αιώνια μακα-
ριότητα που τα τυλίγει.
Βίωσα τον χρόνο στην νεκρανάσταση
της φύσης....
Οι πράξεις μου αποσπασματικές, σαν
πόζες φωτογραφίας παλιάς ×
πότε γελούν ανώφελα, πότε επιμένουν
μελαγχολικά
άλλοτε ντύνουν την φαντασία με σοβα-
ρότητα...
Τίποτα στον ορίζοντα του χρόνου μόνο
η διαδοχή του φωτός και του σκότους.
Η ανθρώπινη συνείδηση δίνει το νόημα
και το χαρακτήρα της κάθε ημέρας
Αντωνία Κολιού

Εμετρήθησαν εις το Ταμείον δια χειρός Μουχτάρη χωρίου Στράτζιανης Χρήστου Θεοδώση. γρ. 1507 2 Αυγούστου. Εμετρήθησαν δια χειρός του Ζαπτιέ Γιούζμπαση Μπαϊράμαγα διά μισθόν του Μπουλούκι Εμίνη (λοχαγού) Δερβίσαγα διά μήνας Μάϊον - Ιούνιον - Ιούλιον γρόσια 431

3 Αυγούστου. Εμέτρησεν ο Μουχτάρης Ισβόρου Χαρίσης Χρήστου, γροσ. 523

Εμετρήθησαν από το Μεντζηλίζ Νταβή (πολιτικό δικαστήριο) δια ρέσμι (χαρτόσημο) δια χειρός.

Κιατήπ (γραμματέα) Μουρτεζά εφένδη γρ. 924.

Εμετρήθησαν από χωριόν Μπρυάζα (νυν Δίστρατο) δια χειρός Μουχτάρη Τέγου Πίσπα. γρόσια 1800 5 Αυγούστου 1872 ημέρα Σάββατον. Εμέτρησεν ο Μουχτάρης Κερασόβου Δημήτρης Χρήστου γρ. 952 7 Αυγούστου. Εμετρήθησαν από τζιεφλήκι Φετόκου διά στρατολ. διά χειρός Μουχτάρη Γιώργη Ρίζου γρ. 90.

Εμετρήθησαν εκ του τζιεφληκίου Πλιάβαλης (Αγ. Βαρβάρης) δια μάλ βεργί (φόρο ακίνητης περιουσίας) δια χειρός Μουχτάρη Νικόλα Γιάννη γρόσια 840

8 Αυγούστου. Εμετρήθησαν διαμάλ βεργί Μελισόπετρας δια χειρός Μουχτάρη Σπύρου Γιάννη γρ. 200 9-8-1872. Εμετρήθησαν από χωριόν Κάντζικον δια χειρός Μουχτάρη Βασίλη Γιάννη γρ. 1009.

Εμετρήθησαν από χωριόν Πεκλάρι δια χειρός Μουχτάρη Παναγιώτη Γιάννη Κίτσιου γρόσια 1213.

Εμετρήθησαν από χωριόν Κάντζικον δια χειρός Δημήτρη Γιώργη Μουχτάρη γρόσια 1400.

«Πρέπει εδώ να σημειώσωμε ότι τα μεγάλα χωριά είχαν από δυο Μουχτάρη-

δες, Πρόεδρους δηλαδή: τον Μουχτάρ εβέλ (πρώτον) και τον Μουχτάρ σανή (δεύτερον). Οι Τούρκοι χρησιμοποιούσαν μόνο όνομα και πατρώνυμο και έτσι δεν είναι εύκολο να εξακριβώσωμε τα επώνυμα.

Εμετρήθησαν από χωριόν Γρζμπάνι (Ελεύθερο) δια χειρός Μουχτάρη Νικόλα Μήλιου; γρ. 500.

Εμετρήθησαν εις χείρας του ζαπτιέ Όμπαση (Υπενωματάρχη) Τζένκου Λάνη (Κονιτσιώτη) διά μισθούς ζαπτιέδων (χωροφυλάκων) γρόσια 166. Εμετρήθησαν εκ του Ταμείου εις χείρας κηρατζή Κωνσταντίνου Ζήση Μάντζιου γρόσ. 18.

«Από εγγραφές διαφόρων λογαριασμών φαίνεται ότι στα 1872 η Μπλίσδιανη (τώρα Λαγκάδα) ήταν τσιφλήκι των: Κούρτμπεη, της Ρακιμπέ Χανούμ, του Φεϊζή Σουλεϊμάν και Ισλιάμ Φεϊζουλά». 9-8-1872. Κωνσταντή Σούρλας ιδιοκτήτης τζεφληκίου Πιστίλιαπης.

12 Αυγούστου Σάββατον. Εμετρήθησαν εις το Ταμείον από χωριόν Γρεζμπάνι δια χειρός Μουχτάρη Δημήτρη Ρούβαλη γροσ. 1033.

Εμέτρησεν ο βουκουάτ μεμούρης (Ληξιάρχος - πρωτοκολλητής, καταχωρούσε διάφορα συμβάντα) Ρεφάτ εφέντης γρόσια 848.

Εμετρήθησαν από χωριόν Ράδανη (Λεσκοβικ.) δια χειρός Μουχτάρη Καμπέρ Ελμάζ γρ. 1556

Εμετρήθησαν από χωριόν Κουκέσι δια χειρός Μουχτάρη Μεχμέτ Γκάτζιου γρόσ. 109

Εμετρήθησαν από χωριόν Σαραντάπορον δια χειρός Μουχτάρη Γκάτζιου γρ. 43. Παρέδωσεν εις το Ταμείον ο ζαπτιέ Γιούζμπασης μπαϊράμαγας δυο σενέτια (επίσημα έγγραφα).

Εμετρήθησαν εκ του Ταμείου εις χείρας του κυρίου Σπύρου Παππά αζά Μεντζηλισίου Νταβή (μέλους του δικαστηρίου) δια μισθόν του μηνός Ιουνίου γρόσια 140

Εμετρήθησαν από τζιεφλήκι Κορτίνιστας δια χειρός Μουχτάρη Γιάννη Μάντζιου γρ. 255. 16 Αυγούστου ημέρα Τετάρτη. Εμετρήθησαν εις το Ταμείον εις χείρας Ζαπτιέ Τσιαούση (ενωματάρχη) Αλή αγά Μπούρμπου (Κονιτσιώτη) δια μισθούς του γρ. 250 17-8-1872. Εμετρήθησαν από τζεφλήκι Περάτι δια χειρός Μουχτάρη Γεώργη η Ζήσου γρόσια 240

Εμέτρησεν ο Μουχτάρης Πρυσόγιαννης Τόλης Κώστα Παγούνης... γρόσια 6250

Εμετρήθησαν από τζιεφλήκι Δερβένη δια χειρός Μουχτάρη Αντώνη γρ. 147 Εμετρήθησαν εκ του Ταμείου εις χείρας Χακή εφένδη Μαλμουδίρη (Οικον. Εφόρου) γρόσια 100.

19 Αυγούστου. Εμετρήθησαν από χωρίον Καστάνιανη δια χειρός Μουχτάρη Κώστα Τσιλημίγκα γρ. 2182.

Εμετρήθησαν εις χείρας Σεϊτ εφένδη χότζια ρουσδιέ (διδάσκαλου του Ιεροδιδασκαλείου) Λεσκοβικίου δια μισθόν του γροσ. 1823.

«Τασιούλας Γκότζος ταξιλτάρης Άνω Κόνιτσας και Δημήτρης Νάτσης Κάτω Κόνιτσας. Ήταν εισπράκτορες και πιθανώτατα και Μουχτάρηδες».

22 Αυγούστου Εμέτρησεν ο Μουχτάρης Χριστιανών Λεσκοβικίου Κωνσταντή Παναγιώτης γρ. 875.

Εμέτρησεν ο Νικόλας Γούσια Λούψικου δια..... χωρίου Λούψικου γρόσια 321.

24 Αυγούστου. Εμετρήθησαν από χωρίον Βούρμπιανην δια χειρός Κώστα Σαμαρά δια Δημήτρη Θάνον και Λάμπρον Μουχτάρηδες γρόσ. 350.

26 Αυγούστου 1872 ημέρα Σάββατον. Εμετρήθησαν από χωρίον Αρμάτοβον δια χειρός Μουχτάρη Νικόλα Αναγνώστη γρόσια 595

Με τσουχτερό κρύο και λίγα χιόνια στις βουνοκορφές, καλωσορίστηκε φέτος ο Νοέμβρης στην περιοχή μας.

- Συνεχίστηκε η συλλογή καλαμποκιού στον κάμπο της Κόνιτσας και αυτόν το μήνα.

Δυστυχώς για τους παραγωγούς η φετινή παραγωγή είναι πολύ κατώτερη της περσινής λόγω της μεγάλης καλοκαιρινής ξηρασίας.

- Όπως κάθε χρόνο, το Νοέμβριο δούλεψαν εντατικά τα ρακοκάζανα, εξασφαλίζοντας το τσίπουρο της χρονιάς στα περισσότερα σπίτια.

- Με εκδηλώσεις και ομιλίες μαθητών γιορτάστηκε η επέτειος του Πολυτεχνείου στα σχολεία.

- Με πρωτοβουλία του Συλλόγου Γυναικών Κόνιτσας την ίδια μέρα (17/11) έγινε συγκέντρωση κόσμου στο μνημείο (μπροστά στο Δημαρχείο) και από τοπικούς Συλλόγους ακολούθησε κατάθεση στεφανιών και λουλουδιών στη μνήμη των νεκρών της αποφράδας εκείνης μέρας.

Από την εκδήλωση απουσίαζε η τοπική Αυτοδιοίκηση

- Το Σάββατο το απόγευμα 19/11 τα μέλη του Συλλόγου Γυναικών στα πλαίσια των εκδηλώσεων για το Πολυτεχνείο, οργάνωσε μουσικοποιητική βραδιά, στην αίθουσα του Εξωρ. Συλλόγου.

- Στις Αρχαιρεσίες του Εμποροεπαγγελματικού Συλλόγου Κόνιτσας που έγιναν στις 17/11 εκλέχτηκαν οι εξής: Πρόεδρος ο Χατζηεφραιμίδης Νικόλαος, γραμματέας Αγνή Γαϊτανίδη, ταμίας Μπάρμπας Παναγιώτης, Κολόκας Παναγιώτης αντιπρόεδρος, μέλος Βάρνας Νικόλαος.

- Από χτύπημα του κριαριού του, υποχρεώθηκε να νοσηλευτεί στο Νοσοκ. Ιωαννίνων, ο Βλάσης Χατζημελετίου από την Κόνιτσα.
- Ειδικοί μαστόροι που εργάζονται στην 6η εφορεία Νεωτέρων Μνημείων Ιωαννίνων, άρχισαν στα τέλη του μήνα τις επισκευές του πέτρινου γεφυριού στον Αώο. Όπως θα γνωρίζουν οι αναγνώστες του περιοδικού μας, το γεφύρι είχε υποστεί αρκετές ζημιές προ πολλού και χρειαζόταν συντήρηση. Ας ελπίσουμε ότι οι μαστόροι θα προλάβουν να τελειώσουν το έργο τους πριν πιάσουν οι παγωνιές.
- Εκατόν πενήντα χιλιάδες δραχμές διέθεσε η Δ. βιβλιοθήκη Κόνιτσας για την αγορά βοήθητικών Σχολικών βιβλίων που θα χρησιμοποιούν οι μαθητές του Γυμνασίου - Λυκείου.
- Μετά από μετάθεση του προϊσταμένου της Μαθ. Εστίας Βασίλη Ζήκου στα Γιάννινα, στη θέση του τοποθετήθηκε ο Κώστας Παγανιάς από το Δίσρατο.
- Διακοπή του ηλεκτρικού ρεύματος προκλήθηκε στην περιοχή της Κόνιτσας την 3η - 4η Δεκεμβρίου, ύστερα από πτώση κολώνας κοντά στη γέφυρα Βοϊδομάτη. (Κλειδωνιά).
- Πτώση της θερμοκρασίας στους -5° και χιόνια σ' όλη την επαρχία είχαμε στις 15 - 16/12
- Εισιτήρια της Ολυμπιακής Αεροπορίας, τόσο του εσωτερικού όσο και του εξωτερικού, μπορούν να προμηθεύονται οι ενδιαφερόμενοι από το Τουριστικό Γραφείο της πόλης μας, χωρίς πρόσθετη οικονομική επιβάρυνση και αποφεύγοντας την ταλαιπωρία στα Γιάννενα.
- Χριστουγεννιάτικος μπουναμάς έπεσε εξ ουρανού φέτος, το παγωμένο χιόνι που κράτησε περίπου μια βδομάδα. Συνέπεια της κακοκαιρίας, ήταν η μικρή έξοδος του κόσμου από τις πόλεις προς την Επαρχία μας.

Αρραβώνες:

Αρραβωνιάστηκε στο ΚΟΝΤΟΚΑΛΗ της Κέρκυρας, ο Χρήστος Ντάμας από την Κόνιτσα με την Έλενα Καλαντζή στις 22/10.

Γάμοι:

Στις 26/12 έγινε ο γάμος του Χρήστου Παπαφιλείου και της Ελένης Λουτσάρη από το Καλπάκι, στον Αγ. Κων/νο Κόνιτσας.

Γεννήσεις:

Ο Κώστας και η Σοφία Νάτση από τη Λαγκάδα, απόχτησαν κοριτσάκι στην Αθήνα στις 2 - 9 - 88.

- Ο Μάνθος και η Κατερίνα Ντίνου στη Θεσσαλονίκη, επίσης κοριτσάκι στις 9/11.

Θάνατοι:

- Πέθανε στην Κόνιτσα (1/11) ο **Νικόλαος Λύτος**, σε ηλικία 79 ετών.

- Στις 23/11, σκοτώθηκε η **Χρυσούλα Χαλούλου** (γιατρός μικροβιολόγος) ετών 37. Η Χ.Χ. προσέκρουσε με το αυτοκίνητό της, καθώς επέστρεφε στα Γιάννινα, σε σύλο της ΔΕΗ, απέναντι από το εργοστάσιο Χήτου.

Η κηδεία της έγινε την άλλη μέρα στην Κόνιτσα.

- Στις 11/12 πέθανε στην Κόνιτσα ο Αμαραντιώτης Παναγ. Κατής, σε ηλικία 67 ετών.

- Νεκρή βρέθηκε η 49χρονη Ανθούλα Σταύρου από την Καλλιθέα Κόνιτσας στο δρόμο Αγ. Μηνά - Βοϊδομάτη στις 17/12.

Η Α.Σ. δεν άντεξε το δυνατό κρύο της χιονοθύελλας και υπέκυψε στην ερημιά αβοήθητη, καθώς πεζοπορούσε για το χωριό της.

- Στις 28/12 πέθανε στην Κόνιτσα η Όλγα Μόκα από τη Φούρκα ετών 85.

ΝΕΑ ΑΠΟ ΤΟΝ ΕΞΩΡΑΙΣΤΙΚΟ ΚΑΙ ΦΙΛΟΠΡΟΟΔΟ ΣΥΛΛΟΓΟ ΠΗΓΗΣ

2. Πανηγύρι

Γιορτάστηκε και εφέτος το πανηγύρι της Αγίας - Παρασκευής και του Αγίου - Παντελεήμονος με μεγάλη επιτυχία. Γέμισαν τα σπίτια και οι μαχαλάδες του χωριού μας από κόσμο. Στα σοκάκια ακούστηκαν και πάλι οι παιδικές φωνές και σ' ολόκληρο το χωριό αντήχησε το κλαρίνο που έπαιζε στην πλατεία, κάτω από το Φράξο.

Πολύς κόσμος μαζεύτηκε και εφέτος στο πανηγύρι του χωριού μας από την Κόνιτσα και τα χωριά της, γιατί στην Πηγή βρίσκει - μεγάλη εξυπηρέτηση στο χορό και στους μεζέδες.

Την οργάνωση του πανηγυριού ανέλαβε και φέτος το Δ.Σ. του Συλλόγου μας, με Γενικό οργανωτή τον Πρόεδρό του κ. Κίτσιο Σταύρο. Νέες και νέοι βοήθησαν: στην καθαριότητα, στους μεζέδες, στα ποτά και στη Λαχειοφόρο Αγορά. Τους Ευχαριστούμε για αυτό που πρόσφεραν στο χωριό τους.

Με τα χρήματα που κέρδισε ο Σύλλογος, σκέφτεται να κάνει επέκταση της πλατείας του χωριού. Το ποσό είναι μικρό. Θα κάνουμε όμως την αρχή και πιστεύουμε πως με την αγάπη όλων των Πεκλαριτών που τρέφουν προς τη γενέτειρά τους θα τελειώσουμε πολύ σύντομα.

3. Σχόλια.

Ο Σύλλογός μας ιδρύθηκε το 1983. Πέντε χρόνια ζωής και πόσα δεν έκανε για το χωριό μας! Ας θυμηθούμε τα πιο ουσιώδη. Επισκέυασε ένα διώροφο κτίριο, που θα το ζήλευε κάθε χωριό της επαρχίας μας. Για το σκοπό αυτό διατέθηκε το ποσό του ενός εκατομμυρίου περίπου. Ο Α' όροφος εξυπηρετεί το πανηγύρι του χωριού μας με ψυγείο,

με ντουλάπια, βρύσες με νεροχύτη κλπ. Στο χώρο αυτό βρίσκεται πινγκ πονγκ, για να παίζουν τα παιδιά. Ο Β' όροφος είναι Κέντρο Νεότητας με επιτραπέζια παιχνίδια, που τα περισσότερα από αυτά μας τα προμήθευσε η κ. Όλγα Χούψια. Την Ευχαριστούμε και Ευχόμαστε να τη μιμηθούν και άλλοι. Στέρεο, τηλεόραση, καθίσματα και μια μικρή βιβλιοθήκη από την οποία δανείζονται τα παιδιά τα βιβλία.

Παράλειψη μεγάλη θα είναι να μη αναφέρουμε την απλοχεριά του Γιάννη Τζίκα που βρίσκεται μετανάστης στη Γερμανία, Πρόσφερε στο Σύλλογο: Μια ασπρόμαυρη τηλεόραση, ένα στέρεο, ένα ρολόι τοίχου, μπάλες, τρόμπες, κλπ. Τι άλλο να σου πούμε: ένα μεγάλο ΕΥΧΑΡΙΣΤΩ γι' αυτά που πρόσφερες και γι' αυτά που θα προσφέρεις.

Για την εξυπηρέτηση του πανηγυριού ο Σύλλογος έκανε 25 ξύλινα τραπέζια, 25 μεταλλικά, 60 καρέκλες και αρκετούς πάγκους.

Ανέλαβε τις διάφορες εκδηλώσεις του χωριού μας, όπως: Οι Αποκριές. Για το σκοπό αυτό έχει αγοράσει αρκετές στολές. Πάσχα, Πανηγύρι, Χριστούγεννα - Πρωτοχρονιά. Γιορτή με ποιήματα και τραγούδια. Γιορτή αφιερωμένη στους μικρούς μας φίλους, όπου ο σύλλογος μοιράζει παιχνίδια και βιβλία στα παιδιά.

Σαν πιο μακρινός μας στόχος είναι ο φωτισμός της πλατείας και η διαμόρφωση του χώρου του ηρώου.

Το Δ.Σ. του Συλλόγου

Ο Εξωραϊστικός και Φιλοπρόοδος Σύλλογος Πηγής ευχαριστεί τον κύριο Κίτσιο Κων/νο, γιατί με τη φροντίδα του, έφτασαν στο χωριό δυο μπασκέτες, δυο παγκάκια, δυο τσουλήθρες και ένας γύρος παιδικής χαράς.

ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΕΣ: Λυκόρραχης - Λαγκάδας, σελ. 159. Αμάραντου - Μαζίου, σελ. 160. Μοναστηρίου σελ. 244.

ΑΝΔΡΕΟΥ ΗΛ. Αώος και ψάρεμα, σελ. 203.

ΒΕΛΛΑ ΓΕΩΡΓ. Στίχοι, σελ. 29 - Δύο μάτια, σελ. 281

ΒΛΑΧΟΥ ΛΑΜΠΡΟΥ. Ο μητροπολίτης Ἄμφισσας, σελ. 37 - Αποκάλυψη Μνημείου, σελ. 235.

ΒΟΣΙΟΥ ΒΑΣ. Η ξεχασμένη βρύση, σελ. 27 - Πανηγύρι στο Ελεύθερο, σελ. 86 — Επίκαιρες σκέψεις σελ. 119 - Σύνδεση Ζαγορίου με Κόνιτσα, σελ. 175 - Επίκαιρες σκέψεις σελ. 178 - Το έπος του 1940, σελ. 258 - 285.

ΒΟΤΣΙΚΑ ΔΗΜΟΥ: Μαρία Δημάδη, σελ. 29.

ΒΟΥΡΔΟΥΚΑ ΒΑΓΓ. Το ρακί και το γυνί, σελ. 279. Τα Κόλιντα στο πεκλάρι, σελ. **294**

ΓΚΟΤΖΟΥ ΑΛ. Τα μπιστόλια, σελ. 45.

ΓΩΓΟΥ ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ: Χειμώνας στη Βουδαπέστη, σελ. 38.

ΕΖΝΕΠΙΔΗ ΛΟΥΚΑ. Ποίημα (1940) σελ. 106 — Παλιές διηγήσεις σελ. 173,

ΕΥΘΥΜΙΟΥ ΑΝΑΣΤ. Από το Ιστορ. Αρχείο Κόνιτσας, σελ. 18-48 — 250 - 274. Χριστουγεννιάτικα έθιμα, σελ. 120 — Έθιμα Πρωτοχρονιάς, σελ. 144.

ΖΙΩΓΑ ΘΩΜΑ. Συmpατριώτης δημιουργός, σελ. 83 — Η Δροσοπηγή και το ζεφύρι της σελ. 240 - 267.

Ζ.Α. Μια αφήγηση, σελ. 77.

Θ.Η. Αθλητικά, σελ. 26.

ΚΑΝΑΤΣΗ ΤΑΣΟΥ. Κατά πρόσωπο (ποίημα), σελ. 25 — Φθινοπωρινά ρίγη, σελ. 106.

ΚΑΛΤΣΟΥΝΗ ΔΗΜ. Έφυγες (ποίημα) σελ. 105.

ΚΟΛΙΟΥ ΑΧΙΛ. Η Βιβλιοθήκη Κόνιτσας, σελ. 14 — Το Μολυβδοσκεπάστο, σελ. 34-49.

ΚΟΛΙΟΥ ΑΝΤΩΝΙΑΣ. Τέχνη, σελ. 105 — Των φευγαλέων στιγμών σελ. 191 — Χειμωνιάτικο τοπίο, σελ. 281 (Ποιήματα).

ΚΥΡΙΤΣΗ ΒΑΓΓ. Αλφαριθμητισμός και Λαϊκή Επιμόρφωση, σελ. 189.

ΛΑΜΠΡΙΔΗ ΒΑΣ. Όμορφα περιστατικά, σελ. 216.

ΜΠΕΛΛΟΥ ΒΑΓΓ. Το κτήνος της Γαρυφαλιάς σελ. 59.

Μ.Α. Αναμνήσεις από την ΕΠΟΝ, σελ. 213.

ΝΑΚΟΥ ΓΕΩΡ. Η σημασία ανάπτυξης μικρών πολιτιστ. πυρήνων σε παραδοσιακές περιοχές, σελ. 199.

ΝΙΚΟΥ ΒΑΣ. Από την Μελισσόπετρα, σελ. 82-245.

ΝΤΑΦΛΗ ΓΙΑΝΝΗ. Αγγελική Παπακώστα, σελ. **314**

ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑ ΑΔΕΛΦ. ΕΠΑΡΧ. ΚΟΝΙΤΣΑΣ. Βυρσοδεψείο, σελ. 118.

ΠΑΓΑΝΙΑ ΚΩΣΤΗ. Δίστρατο, σελ. 85.

ΠΑΠΑΖΗΣΗ ΗΛΙΑ. Η Δοξασμένη Κοιλάδα, σελ. 99 - 124 - 150 - 171 - 203 - 231 - 275, **304**

ΠΑΠΑΙΩΑΝΝΟΥ ΧΑΡ. Το αγριόγιδο των βουνών μας, σελ. 51-Αώος και φράγματα, σελ. 201 - Γκαμήλα 88, σελ. 205.

ΠΑΠΑΧΡΗΣΤΟΥ ΑΝΔΡ. Αντί μνημοσύνου, σελ. 59.

Π.Γ. Αναμνήσεις από τη θεατρική δράση της ΕΠΟΝ, σελ. 147.

ΡΕΜΠΕΛΗ ΝΙΚ. Ελληνοαλβανικά, σελ. 8 — Βιβλιοκρισίες, σελ. 104.

ΣΔΟΥΚΟΥ ΔΗΜ. Ηπειρώτικο πανηγύρι, σελ. 283.

ΣΕΡΑ Π. Π.Α.Ο. Κόνιτσας, σελ. 218.

ΣΚΑΝΔΑΛΗ ΧΡ. Αναγνωστοπούλειος Σχολή, σελ. 209.

ΣΚΟΥΦΗ ΑΘ. Για την 28η Οκτωβρίου, σελ. 283.

ΣΠΑΝΟΥ ΘΩΜΑ. Μια ιστορία από την Εθν. Αντίσταση, σελ. 135.

ΣΤΑΥΡΙΔΗ ΑΘ. Πολυτεχνείο σελ. **312**

ΣΤΡΑΤΟΥ ΑΝΝΑ. Εισήγηση στο Α' Α-
ναπτ. Συνέδριο Ηπείρου, σελ. 233.

ΣΥΛΛΟΓΟΙ. Εξωρ. Πηγής, σελ. 13 —
ΓΙΑΝΝΑΔΙΩΤΩΝ, σελ. 9 — Σπυριδώ-
νιος Σχολή 131 — Ασημοχωριτών,
σελ. 244 — Προστασίας της Ηπειρ. Φύ-
σης, Σμόλικας, σελ. 132.

ΣΥΝΤ. ΕΠΙΤΡΟΠΗ. Το παλιό γεφύρι
της Κόνιτσας, σελ. 1 — Ειδήσεις — Κρί-
σεις — Σχόλια, σελ. 15. Ένα πρόβλημα
που καίει, σελ. 21 - 39 — Πολιτιστικά
σελ. 41 - 56 - 60. Βυρσοδεψείο, σελ.
65 - 80 - 81 - 93 - 117 - 141 - 257.
28η Οκτωβρίου 1940, σελ. 98 - Στη
μνήμη Κ. Λαζαρίδη, σελ. 110. Η λει-
τουργία του Κέντρου Υγείας. σελ. 197.
Οι φωτιές, σελ. 225...

ΤΖΙΟΥΒΙΛΛΑ ΑΘ. Προτάσεις Τουριστ.
Αξιοποίησης σελ. 54.

ΤΣΟΥΜΕΡΚΑ ΝΙΚΟΥ Εικονίσματα, σελ.
134 - Το ξεπροβόδημα του γιού (ποιή-
μα), σελ. 214 - Κυριακή, σελ. 280

ΤΟΥΦΙΔΗ ΣΩΤ. Το καρναβάλι της Κό-
νιτσας σελ. 3 - Έθιμα που χάθηκαν,
σελ. 11 - Εθν. Αντίσταση, σελ. 22 - Συ-
νέβη στην Κόνιτσα, σελ. 33 - βιβλιοπα-
ρουσίαση, σελ. 58 - 79 - 137 - Αυτοί
που φεύγουν σελ. 109 - Κονιτσιώτικο
Καρναβάλι, σελ. 148 - Σκέψεις για ένα
παλιό χωριό, σελ. 174 - Τα παλιά γεφύ-
ρια μας, σελ. 180 - 211 - 238. Μια άλ-
λη επέτειος, σελ. 265.

ΤΣΑΓΚΑ ΙΩΑΝ. Επιμνημόσυνος λόγος
για το δάσκαλο Ηλ. Μήτση, σελ. 107 -
Θέματα κτηνοτροφικού βίου, σελ. 183

ΤΣΑΡΟΥΧΗ ΔΗΜ. Οδοιπορικό, σελ.
207.

ΤΣΙΑΓΚΗ ΙΚΑΡΟΥ Το Μάζι Κόνιτσας,
σελ. 5 - 31 - 43. Βιβλιοπαρουσίαση
σελ. 57 - 104 - 138 - 156 - 186 - 228 -
249. Γύρω απ' το θάμνο, σελ. 78 - Αι-
μοργικός πυρετός, σελ. 102 - Αποχαι-
ρετισμός, σελ. 109 - Η Δημόσια Βιβλιο-
θήκη Κόνιτσας σελ. 177 - Προστασία
περιβάλλοντος 202 - 215 - Εκπαιδευτι-
κά, σελ. 226 - 228.

ΤΣΙΛΙΦΗ ΣΠΥΡ. Ο Λάζαρος σελ. 184

ΤΣΙΠΑ ΝΙΚΟΥ Λαογραφικά, σελ. 30

ΤΣΟΜΠΟΥ ΑΙΜΙΛ. Το αίμα και η αιμο-
δοσία σελ. 46.

ΤΣΟΥΒΑΛΗ ΚΑΤ. Στη Γυναίκα (ποιή-
μα) σελ. 30 - Σκέψεις γύρω από το εικα-
στικό εργαστήριο σελ. 198 - Εκπαιδευ-
τικά, σελ. 226

ΦΑΣΟΥΛΗ ΣΩΤ. Ανταποκρίσεις από το
Κεφαλοχώρι, σελ. 17 - 101 - 217 -
246, **3ίο**

ΧΑΤΖΗΦΡΑΙΜΙΔΗΣ Π. Από το Νο-
μαρχ. Συμβούλιο, σελ. 4

ΧΡΗΣΤΙΔΗ ΧΡΙΣΤΟΔ. Το παζαρόπου-
λο, σελ. 229

	Δρχ.
Γκούντος Χαρίλαος Αθήνα	1.000
Δεμερτσίδης Βαγγέλης Κόνιτσα	1.000
Κότινα Λευκοθέα	500
Τζήκας Ζήσης Λάρισα	1.000
Αθανασόπουλος Απόστολος Οξυά	500
Λάππας Δημήτριος Ηλιόραχη . .	1.000
Κυρίτση Πόπη Αυστραλία	2.000
Τσούβαλης Θεμιστοκλής Ρόδος	1.000
Ρέμπελος Θέμης Αθήνα	2.000
Λάμπρου Κώστας Γιάννινα	2.000
Τασιούλα - Κωλέτη Παναγιώτα Τρίκαλα	500
	Δολ.
Παππούς Αναστάσιος U.S.A.	20
	Δραχ.
Χουλιάρης Παύλος Αθήνα	1.000
Κουρτίνος Στέργιος Παλαιοσέλι . .	500
Μαυρογιάννης Γιώργος Κόνιτσα	1.000
Παχώμης Δημήτριος Αθήνα	500
Οικονόμου Χρήστος Πηγή	500
Τσίμας Νικόλαος Αθήνα	500
Τσάγκας Κ. Δημήτριος Πλαγιά . . .	500
Βλάχος Π. Βασίλης	500
Εξάρχου Θεοφάνης Εξοχή	1.000
	Δολ.
Ζηκόπουλος Αχιλλέας U.S.A.	25

	Δραχ.
Παναγιωτίδης Δημήτριος Αθήνα .	500
Μαΐμας Σωτήρης Αίγινα	500
Παρασκευάς Αντώνης Μάζι	500
Κίτσιος Γεώργιος Πηγή	500
Προπόδης Βασίλης Πηγή	500
Κατής Κώστας Κόνιτσα	500
Δογορίτη Λίνα Γιάννενα	2.000
Λαζογιάννης Γιάννης Κόνιτσα . .	1.000
Στεφάνου Δημήτριος Αθήνα . . .	1.000
Αδαμαντίδης Γιάννης Αθήνα . . .	2.000
Παπαδημητρίου Κώστας Πύργος .	500
Καρράς Χρήστος Ηλιόραχη	1.000
Ζούκης Μαργαρίτης Αθήνα	1.000
Χατζημελετίου Γιάννης Κόνιτσα . .	500
Δήμου Χρυσόστομος Πηγή	500
Αναστάσης Νικόλαος Καλλιθέα . .	500

Μπαλτογιάννης Δημ. Γιάννενα .	3.000
Χατζηεφραιμίδης Νικόλαος Κόνιτσα	1.000
Χατζηεφραιμίδης Μάκης Κόνιτσα	1.000
Θεοδώρου Αθανάσιος Ξυλόκαστρο	2.000
Ράγγας Σωκράτης Αθήνα	1.000
Μούχος Νικόλαος Αθήνα	1.000
Τούσιας Θεόδωρος Πάτρα	2.000
Δημαρέλης Κων/νος	1.000
Σχίζα Μαίρη Γιάννενα	500
Κούρτης Δημήτριος Παραμυθιά . .	500
Σκούφιας Γιώργος Πρέβεζα	500
Χατζηθεοδώρου Νίνα Σέρρες	500

Ανακοίνωση

Οι εργασίες για την ανέγερση του ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟΥ από την ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΛΑΙΚΗΣ ΒΑΣΗΣ άρχισαν.

Ένα έργο 130 εκ. δραχμών επιχορηγείται από το κράτος με 80 εκ. δραχμές περίπου.

Για την αντιμετώπιση άμεσων αναγκών αποφασίστηκε η αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου. Οι νέες μετοχές αξίζουν 1.200 δρχ. η μία.

Όλοι όσοι κατάγονται από την επαρχία Κόνιτσας και οι φίλοι μας πρέπει να βοηθήσουν αγοράζοντας μετοχές.

Πληροφορίες: Γιάννης Τσαρούχης τηλ. 22 - 255

Γιάννης Μίσσιος τηλ. 22 - 446

Κυκλοφόρησε: Το 55^ο βιβλίο του Λάμπρου Μάλαμα

“ΤΟ ΧΡΟΝΙΚΟ ΤΟΥ «ΦΙΞ» 1948”

Είναι ένα συνταραχτικό αποκαλυπτικό και διδαχτικό πρωτότυπο έργο, με πολλές μορφές και μνήμες, με μηνύματα εθνικής συμφιλίωσης και ομόνοιας, αδερφοσύνης και ειρήνης. Έντονο έργο με αφηγήματα και αξιολογήσεις, μεγάλους λόψυχους ήρωες και μάρτυρες, ανώνυμους και απλούς αγωνιστές και ηρωίδες σαν τη **Ευτυχία Πρίντζου**, τη **Σοφία Φαρίδη** και πολλούς άλλους... που θυσιάστηκαν στο βωμό μιας πίστης, μιας ιδέας γι' ανώτερα ιδανικά. Χαροκλήρες που σημάδεψαν την τραγωδιακή εκείνη εποχή.

Θα το βρείτε στα κεντρικά βιβλιοπωλεία και στη δ/νση του Συγγραφέα: Ανεξαρτησίας 188 Γιάννινα τηλ. 0651.22030.